

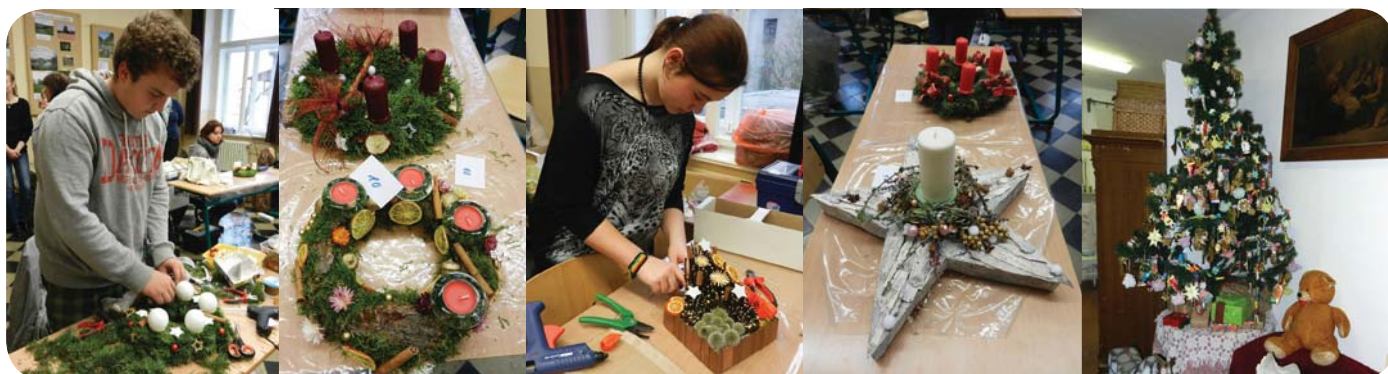
časopis

**ZEMĚDĚLSKÁ
PÔDOHOSPODÁRSKA
ŠKOLA**

4
PROSINEC 2014
77. ROČNÍK

**DEN STROMŮ – OPĚT SPOLU
ROZEZNĚL SE ZVON KRIŠTOF
KOPIDLENSKÝ KVÍTEK 2014
FARMÁRSKY TRH POD BÁNOŠOM
NÁRODNÍ SOUSTAVA KVALIFIKACÍ
VZDĚLÁVÁNÍ MEZI GENERACEMI
VÝSTAVY – LEDEN 2015**

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

Obsah

Contents

	Cesta za stříbrem	3		Road to Silver	3
	Z jednání Výkonné rady Asociace	4		Minutes from the Executive Council of the Association	4
	Potřebnost zemědělských absolventů na trhu práce je neoddiskutovatelná			Need for agricultural graduates on the labour market is indisputable	
	Z jednání Valné hromady Asociace	6		From the General Meeting of the Association	6
	Profese učitele a poradce v odborném vzdělávání			Professions of a teacher and practical training advisor	
	Vystoupení zahraničních hostů	8		Foreign Guest Lecture	8
	Problematika vzdělávání mezi generacemi	11		Inter-generational education	11
	Kopidlenský kvítek 2014			Flower of Kopidlno 2014	
	Mistrovství ČR v zahradnickém oboru	12		Czech Championships in Gardening	12
	Jezdím jako tatar – Nemzeti Vágta v Budapešti	14		Riding like a Tartar – Nemzeti Vágta in Budapest	14
	Blahopřání k narozeninám – Ing. Václav Kolečko	15		Birthday wishes – Ing. Václav Kolečko	15
	O Pohár ministra školství	16		The Education Minister's Cup	16
	Poslední dostih žáků v sezóně 2014	16		Last cadettes' race in 2014 season	16
	Farmářský trh Pod Bánošom	17		Farmers' market Pod Bánošom	17
	„Den stromů“ – opět spolu	18		„Tree day“ – together again	18
	24. bramborářské dny v Havlíčkově Brodě			24th Potato Day in Havlíčkův Brod	
	Soutěž o Bramborový květ Vysočiny 2014	18		Potato Flower Competition in the Highlands 2014	18
	Netradiční využití kulturních a planých rostlin			Less traditional use of cultivated and wild plants	
	„Co ještě a jak můžeme sníst“, IV. díl	19		„What else can we eat and how?“, Part IV	19
	Druhy práce na dálku a lokální centra	20		Forms of long distance work and local centres	20
	Oslavy Svetového dňa potravín na Slovensku	21		Slovak Celebrations of World Food Day	21
	Národní soustava kvalifikací	22		National system of qualifications	22
	Výstavy a veletrhy leden 2015	23		Trade fairs and exhibitions in January 2015	23
	V kuklenské veterinární škole se rozezněl zvon Krištof	24		Christopher the Bell sounded in the veterinary school in Kukleny	24
	Sanytrníci – zaniklé „špinavé“ řemeslo	25		Saltpetre man – lost „dirty“ occupation	25
	„Držíme husy za zvířata hloupá“	26		„We hold geese for dumb animals“	26

Časopis vychází jednou za měsíc podle školního roku; číslo 4, ročník 77, vyšlo v prosinci 2014

Časopis vydává

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 1453/75, 120 00 Praha 2, tel.: +420 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz
 spolupracuje s Agroinstitútem Nitra, štátny podnik, Akademická 4, 949 01 Nitra, tel.: +421 377 721 802, e-mail: Zuzana.Horvathova@agroinstitut.sk
www.zemedelskaskola.cz

Cesta za stříbrem

Když se Jitka Barborková ze Žatce před dvěma roky rozhodovala pro střední školu, měla možná cestu určenou otcem. Ten vystudoval žateckou Střední zemědělskou a technickou školu. Od té doby se škole sice změnil název, ale v zemědělském oboru vzdělává studenty dál. V současné době je možné studovat na Obchodní akademii a Střední odborné škole zemědělské a ekologické v Žatci v oboru Agropodnikání dvě zaměření, a to Chov koní a Tvorba a údržba zahrad nebo Kynologie.

V prvním ročníku školy Jitka spolu se spolužáky studovala stejné předměty, ale před koncem školního roku měla jasno. Láska k zahradám a rostlinám, tak jako u jejího otce, zvítězila. Vybrala si zaměření **Tvorba a údržba** zahrad.

Ve druhém ročníku, který letos v červnu úspěšně ukončila, kromě ostatních předmětů, navštěvovala i předmět **Aranžování**. Ve škole ihned odhadli její vztah ke květinám a již na začátku školního roku 2013/2014 její šikovnosti využili při instalaci školního stánku na akci **Člověk v přírodě 2013** v Lounech. Postupně se Jitka pak představila na dalších akcích. V listopadu 2013 to bylo **Vzdělávání 2014**, kde se se spolužačkami představila při tvorbě vánočních aranžů. V prosinci mněla vystoupení na akci **Advent očima dětí** na Novém Hradě v Jimlíně. Na podiu zde zcela samostatně předvedla tvorbu adventního věnce. Další možnost veřejně předvést svou zručnost měla o **Velikonocích**. Se svými spolužáky ze zaměření přispěla k velikonoční výzdobě žateckého Regionálního muzea K. A. Polánka.

Od té doby se Jitka soustředila na přípravu do soutěže **Staň se hvězdou floristiky**, kterou zjara roku 2014 již potřetí pořádá Český zahrádkářský svaz. Účastníci museli projít kvalifikačními koly. V okresním kole, kde neměla soupeřky, se tedy jasně umístila na prvním místě. Soutěže se zúčastnila v Mostě, kde pod patronací oblastního výboru ČZS pořádali 2. ročník. Jako vítězku, společně s vítězkou žáků Eliškou Fáberovou, je doprovodil do Prahy na zemské kolo předseda mostecké organizace Josef Dejl. Děvčata v květnu do Prahy neodjížděla s velkými nadějemi, protože loňské aranže v Praze snesly vysoké hodnocení. Přesto jela s velkým odhodláním, ale zároveň s velkou pokorou k tomuto umění.

Soutěžilo se ve vazbě dárkové kytice a tvořila se vypichovaná miska. A jak to dopadlo? Pod dohledem Josefa Dejla se v Praze zrodilo překvapení a Jitka Barborková si přivezla ze zemského kola 1. místo. V Praze se tak kvalifikovala do celostátního kola, které bylo součástí výstavy **Květy 2014** ve dnech 11.–13. 7. 2014 v Lysé nad Labem. Eliška Fáberová se umístila na čtvrtém místě.

V Lysé nad Labem se v červenci sešla tři děvčata z Čech a tři děvčata z Moravy v kategorii juniorů. Dále soutěžilo šest žáků a šest

účastníků v seniorské kategorii. Jitka přijela do Lysé nad Labem 11. 7. 2014 v doprovodu své maminky a realizačního týmu. Na soutěž se poctivě připravovala. K závěru tréninku jí svými nesčetnými radami pomáhala a hodně ji naučila i majitelka floristického obchodu květinářka a aranžérka Agnieszka Wojciechowska ze Žatce, v jejímž obchodě Jitka Barborková absolvovala povinnou školní praxi. Soutěže se p. Wojciechowska nemohla osobně zúčastnit, tak aspoň v Žatci držela Jitce palce.

Účastníci si na celostátní soutěž mohli dovést vlastní doplňkový materiál. Jitka využila výpěstků ze školní zahrady, bylinek z Kapucínské zahrady CHCHP (projekt Chrám Chmele a Piva) v Žatci a dalšího materiálu a náradí z floristického obchodu a školní aranžovny. Materiálu vezla nakonec tolik, že mohla rozdávat ostatním účastníkům soutěže. Vypomohla hlavně Elišce Fáberové z kategorie žáků, která nakonec do Lysé také odjela jako náhradnice a celostátní soutěže se také mohla zúčastnit.

Jitčina píle a trénink jistě učinily své, protože po dvou hodinách, kdy se doprovod soutěžících mohl do prostoru klání vrátit a sledovat práci poroty, měla Jitka Barborková na soutěžním stole krásnou kytici z lučních květů, určenou pro zahradní slavnost, a sesazovanou misku na venkovní terasu. Před slavnostním vyhodnocením, na které všichni netrpělivě čekali, ještě jako odměnu všem zúčastněným předvedly profesionální floristky aranže právě z lučních květů a tudíž snadno dostupného materiálu. Jejich ruce měly nebyvalou zručnost a všichni soutěžící, kteří je sledovali, usoudili, že mají před sebou ještě řadu hodin tréninku. Pak už ale došlo na vyhlášení výsledků.

Eliška Fáberová se v kategorii žáků umístila na 5. místě. Pak došlo na vyhlášení kategorií juniorů. Když Jitka Barborková nebyla ještě ani čtvrtá, bylo tedy jisté, že se umístila na medailové pozici. S napětím už jen čekala spolu s ostatními, jaké pořadí to bude. K velkému překvapení všech to bylo druhé místo. Po slavnostním vyhlášení následovala nejprve gratulace od maminky a pak už si Jitka mohla vyslechnout připomínky a rady rozhodčích.

Pro Jitku Barborkovou byla tato velká soutěž první příležitostí se představit tak velkému publiku.

Ing. Jana Kaňovská

OA a SOŠ zemědělská a ekologická Žatec ✱

Z jednání Výkonné rady Asociace

Výkonná rada Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru se sídlem ve Střední zemědělské škole Humpolec se sešla ke svému pravidelnému jednání 15. 10. 2014, tentokrát v budově Střední odborné školy veterinární, mechanizační a zahradnické a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky.

V hostitelské škole v Českých Budějovicích se členové Asociace, ředitelé odborných škol zemědělského zaměření za jednotlivé kraje společně radili nad některými otázkami středního odborného vzdělávání. Za spolupracující organizace byli tentokrát přítomni zástupci ministerstva zemědělství, Ústavu zemědělské ekonomiky a informací a Institutu poradenství a vzdělávání ČZU. Zúčastňují se i představitelé ministerstva školství, agrární komory a Národního ústavu pro vzdělávání.

První z hostů za ÚZEI dr. Josef Sívek zastupuje referát vzdělávání a v této oblasti se školami hojně spolupracuje.

Během léta byl např. školám nabídnut kurz „Nové trendy ve výuce předmětů Aranžování rostlin a Floristika“, který se uskutečnil na Zahradnické fakultě v Lednici. Zúčastnilo se ho 15 pedagogů ze škol Asociace a byl hodnocen velmi pozitivně. Obdobně seminář k transferu znalostí realizovaný na České zemědělské univerzitě ve dvou učebních skupinách – zvláště pro rostlinnou výrobu a pro živočišnou výrobu. Této akci bylo přítomno 24 učitelů ze škol trvalé

vzdělávací základny MZe a 19 privátních poradců zapsaných v Registru poradců. I zde byly odezvy velmi kladné. *Podrobný článek o semináři byl uveřejněn v listopadovém čísle Zemědělské školy.*

A co dalšího připravili? Ve spolupráci s Českou společností rostlinolékařskou a ministerstvem zemědělství je to školení školitelů ze škol, které pořádají kurzy „Používání přípravků a ochrana rostlin“ (termín 24. 11. 2014 na MZe Praha). Ve spolupráci s Agronomickou fakultou Mendelovy univerzity v Brně zajišťují e-learningový kurz na téma: „Zhodnocení osevního plánu pro ŽV a navržení optimálních plodin potřebných pro maximální ekonomické nakrmení chovaných kategorií skotu pro daný podnik“.

Mnohé školy pořádají pro veřejnost „kurz obecných zemědělských činností pro podnikatele bez zemědělského vzdělání“. I tyto akce jsou mj. dobrou propagací zemědělského školství, a proto termíny konání kurzu po oznámení na e-mailovou adresu: sivek.josef@uzei.cz vystaví Dr. Sívek na webové stránky Asociace – www.asven.cz.

Rovněž k propagaci zemědělského vzdělávání by měl posloužit návrh Ústavu zemědělské ekonomiky a informací – připravit a organizovat v součinnosti s Asociací **popularizační kampaň v posledních ročnících základních škol**. V kampani budou vyzvednuty praktické výhody venkovských řemesel a oborů a možnosti nabízející život ve venkovském prostoru. Ve spolupráci se školami, které se budou chtít do kampaně zapojit, se připraví možné varianty propagační kampaně, propagační materiály a odborně se připraví pracovníci škol trvalé vzdělávací základny ministerstva zemědělství a pracovníci ÚZEI. Kampaň bude časově omezená (období do zápisu na střední školy), zaměří se na základní školy a dále se bude orientovat na rodiče žáků základních škol.

Hostem z ÚZEI byl také **Ing. Vítek Jaroslav, MBA**, vedoucí odboru Zemědělského poradensko-vzdělávacího centra a Knihovny Antonína Švehly. Informoval přítomné o změně na pozici ředitele ÚZEI – místo Ing. Černocho, CSc. je ředitelkou Ing. Michaela Šolcová.

V zářijovém čísle Zemědělské školy jsme čtenáře informovali o **novém přírůstku do fondu Knihovny Antonína Švehly** – o autorském rukopisu Ing. Rozmana. Text, který postihuje vývoj zemědělského školství na území dnešního státu od zrušení roboty do pol. 20. století, podrobně přibližuje vývoj zemědělského školství prostřednictvím díla významných učitelů zemědělských škol. Dílo o 670 stranách doplněné kresbami se připravuje, podle Ing. Vítka, ke zveřejnění.

Vrátil se i k další, v poslední době často zmiňované záležitosti. V minulých letech se uskutečnila propagace technických oborů, nyní je čas na propagaci oborů zemědělských. Je nutno získat podporu zemědělských podniků, nových zastupitelů po volbách, využít studentské fórum i úspěšné absolventy škol. Navrhuje náborovou kampaň Dr. Sívka (výše uvedenou) rozšířit na projekt s využitím **výročí 150 let zavedení odborného zemědělského školství**.

Ing. Vítek poskytl i pro školy přínosnou informaci: stále je v nabídce **Zahradnický slovník** – 5 dílů za 200,- Kč. I další zprávu uvítají školy, zejména pak školní knihovny. Knihovna Antonína Švehly připravuje nabídku – katalogizaci knihoven – knihovny škol by se tak staly součástí katalogu KAŠ.

Ing. Olga Chmelíková, ředitelka odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství ministerstva zemědělství informovala o **setkání** pana ministra s řediteli středních škol se zaměřením na rezortní obory, které proběhlo dne 3. 8. 2014. Ministerstvo úzce **spolupracuje** i s ministerstvem školství, o čemž svědčí i schůzka na úrovni ředitelů, kteří mají ve své kompetenci střední odborné školství na MŠMT a MZe. Schůzka byla přípravnou schůzkou na setkání příslušných náměstků obou rezortů (22. 10. 2014).

Dále informovala o nutnosti vypracování **predikce potřeby absolventů** rezortních oborů v praxi, což bude řešeno zadáním mimořádného tematického úkol Ústavu zemědělské ekonomiky a informací. Rovněž chtějí podpořit ve spolupráci s Odborem komunikace MZe a ÚZEI **propagaci rezortních oborů**.

Informacemi o nastavení nových podmínek v Nařízení Evropského Parlamentu a Rady č. 1307/2013 pro získání přímé platby pro Aktivního zemědělce doplnila podstatné údaje z ministerstva zemědělství **Ing. Ludmila Gočálová** za oddělení vzdělávání a poradenství.

Jedná se o možnost **čerpání finanční podpory na školní statky a školní hospodářství**.

Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha tentokrát zastupoval **Ing. Karel Němejc, Ph.D.** Informoval o probíhajících řízených **pedagogických praxích posluchačů** IVP ČZU (říjen), na celkem 15 středních odborných cvičných školách bylo umístěno 29 studentů IVP. Další informaci poskytl o zářijovém **Mezinárodním metodicko-didaktickém semináři**, který se odehrál, jako každoročně, v prostorách Institutu vzdělávání a poradenství. Letošní téma – kariérní řád a reflexe profesního růstu pedagogů – zaujalo opět představitele středních odborných škol i zástupce dalších vzdělávacích organizací. (Více v samostatném článku str. 8)

Po vystoupení hostů jednání Výkonné rady Asociace pokračovalo dalšími body programu: **novela školského zákona, pilotní ověření centrálně zadávaných přijímacích zkoušek v maturitních oborech vzdělání, mistrovské zkoušky, odborné soutěže žáků**.

Podle předsedy Asociace **Mgr. Otakara Březiny** je třeba projednat změnu sestavy ve školské radě – požadavek je, aby byla na čtvrtiny – zástupci za zřizovatele, za žáky, za pedagogy a za podnikatele, které by jmenovala škola. V diskuzi k této změně se projevil pozitivní i negativní názory, v závěrečném stanovisku Asociace změny ve školských radách nepodporuje.

Pro listopadové jednání Národní rady CZESHA je nutné zaujmout stanoviska k následující problematice:

- jednotné přijímací zkoušky – Výkonná rada Asociace podporuje jednotné přijímací zkoušky na úrovni školského zákona
- podpora testování žáků 9. tříd ZŠ využitelných jako přijímací zkoušky – (na jednotné přijímací zkoušky nepřistoupily v kraji Jihočeském a Libereckém)
- podpora požadavku modelu maturitní zkoušky 2 státní + 2 profilové + 1 volitelný předmět

- podpora požadavku sjednocení počtu maturitních zkoušek na gymnáziích a na středních odborných školách
- podpora názoru průmyslových škol – Výkonná rada Asociace nepodporuje financování soukromého školství ze státního rozpočtu
- mistrovské zkoušky by neměly opravňovat ke vstupu na vysokou školu – nepodporujeme (ano – mistr odborného výcviku nebo OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná)
- kariérní řád – zástupcem je Ing. Vratislav Morava, ředitel Střední odborné školy a Středního odborného učiliště Horky nad Jizerou. kariérní řád je připraven, má 4 stupně, výkonná rada prosazuje, aby členem atestační komise byl s právem rozhodujícího hlasu ředitel příslušné školy
- novela zákona o pedagogických pracovnících – přijímat nové pracovníky zásadně na dobu neurčitou – pro školy nepřijatelné, úprava v zákoníku práce je dostatečná

Diskuze pokračovala objasňováním dalších problematických bodů, které musí školy řešit: potvrzení od lékařů pro děti a dorost pro řešení absence žáků ve škole, omlouvání žáků – metodický pokyn proti záškoláctví (razítka od lékařů). Byla vznesena rovněž připomínka, že je třeba dostat jednotlivé profesní kurzy (nutné pro absolventy škol) do rámcových vzdělávacích programů a do školních vzdělávacích programů.

Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru podporuje (i finančně) odborné soutěže žáků. Tentokrát Výkonná rada schválila příspěvky na odměny pro vítěze těchto akcí:

- 43. ročník mistrovství floristů ČR – Děčínská kotva – ve Střední škole zahradnické a zemědělské Antonína Emanuela Komerce, Děčín-Libverda (16.– 18. 5. 2014)
- 6. ročník soutěže O pohár ministra školství – Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Benešov (3. 9. 2014)
- Mezinárodní výstava jirinek a vazačská soutěž studentů zahradnických škol ve Střední škole hospodářské a lesnické Frýdlant, pracoviště Hejnice (19.– 20. 9. 2014)
- Soutěž žáků v práci s motorovou pilou – Hejnický dřevorubec – ve Střední škole hospodářské a lesnické Frýdlant, pracoviště Hejnice (15.–16. 10. 2014)
- Soutěž pro žáky 2. a 3. ročníků oboru Chovatelství – O Šemíkovu podkovu – Střední škola dostihového sportu a jezdeckví, Praha 5 – Velká Chuchle (11. 6. 2014)
- XII. ročník soutěže zemědělských škol o Bramborový květ Vysociny 2014 – Česká zemědělská akademie v Humpolci (23.–24. 10. 2014)
- Soutěž „Podzimní aranžování s nádechem adventu“ pro střední školy oboru Agropodnikání ve Střední zemědělské škole Tábor (20. 11. 2014)

Další informace: www.asven.cz

Potřebnost zemědělských absolventů na trhu práce je neoddiskutovatelná

Z jednání Valné hromady Asociace

Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru (se sídlem ve Střední zemědělské škole Humpolec) uspořádala 12. listopadu 2014 Valnou hromadu. Hostitelem setkání ředitelů škol – členů asociace a hostů – se letos stala Tauferova střední odborná škola veterinární Kroměříž.

Po uvítání v pěkném prostředí, v sále domova mládeže, seznámila paní ředitelka **Mgr. Blažena Kubičková** všechny přítomné v krátkosti se školou, s její historií a současností. U vzniku pěti zemědělských škol na Moravě byla vážená osobnost tohoto kraje – „legendární reprezentant selské Moravy“ František Skopalík. A k této pětici náležely i tři kroměřížské školy (třetí – Zemská mlékařská a sýrařská škola v Kroměříži v r. 1902).

Rolnická škola v Kroměříži byla založena v roce 1875, v roce 1884 následovalo založení dívčí hospodyňské školy (na obrázku), která se stala první školou tohoto typu v celé střední Evropě. Obě školy byly velmi dobře vybaveny pro praktickou výuku a výcvik svých studentů. Ve své činnosti pokračovaly až do roku 1948, pak prodělaly rozdílný vývoj. Hospodyňská škola byla zavedením jednotné školy zrušena, rolnická škola prošla více změnami. V roce

1952 došlo v Kroměříži k založení zcela nové školy zemědělského směru, a to střední zemědělské technické školy – obor veterinární, která byla tehdy jedinou svého druhu v republice, a navázala na tradici odborného vzdělávání v zemědělství. Od září 1998 je přejmenována na Tauferovu střední odbornou školu veterinární. Jednooborová škola nabízí čtyřleté studium oboru „Veterinářství“ s kapacitou 360 žáků.

Další část jednání valné hromady zahájil předseda Asociace **Mgr. Otakar Březina**, ředitel České zemědělské akademie v Humpolci, seznámením se zprávou o činnosti za uplynulé období.

Výkonná rada Asociace se sešla celkem čtyřikrát za účasti spolupracujících subjektů. Na setkáních se projednávaly aktuální záležitosti středního odborného školství a výsledky či návrhy jsou předávány jednotlivými členy rady ke školám každého kraje.

Pravidelné jsou informace z **ministerstva zemědělství**. Ministerstvo má připravenou koncepci ke vzdělávání, poradenství a knihovnictví. Uvedené koncepce jsou vzájemně propojeny a je do nich zapracován nový „Program rozvoje venkova ČR na období 2014–2020“. Dotační titul Školní závody v roce 2014 zahrnuje podporu maturitních oborů, jak tomu bylo v předešlých letech. Ministerstvo zemědělství připravuje kurzy na vzdělávání odborných pedagogů ve spolupráci s Ústavem zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) a vysokými školami. Dále ministerstvo pověřilo 55 vzdělávacích subjektů k pořádání kurzů v oblasti ochrany rostlin, na školách se vystřídal obrovské množství účastníků.

Pro zkvalitnění dalšího vzdělávání dospělých ministerstvo zemědělství se připravuje výukový film k aplikaci chemických přípravků v ochraně rostlin, který bude poskytnut pro výuku žáků na středních školách zemědělského zaměření.

Ministerstvo školství zveřejnilo společně s ministerstvem financí a ministerstvem práce a obchodu „Informace k uplatňování odpočtu na podporu odborného vzdělávání od základu daně z příjmů

podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů“. (Připravovaná novela zákona č. 586/1992 Sb. umožní úlevy při pořízení majetku zaměstnavatele pro účely odborného vzdělávání, ve výdajích vynaložených na žáka nebo studenta v rámci odborného vzdělávání a valorizaci motivačního příspěvku.)

Ministerstvo školství připravuje v rámci rozvojového programu na podporu odborného vzdělávání reformu financování škol. Potřeba zemědělských absolventů na trhu práce je neoddiskutovatelná, zemědělství je potřebné a generační obměna nutná. I proto vyvstala nutnost vypracování predikce potřeby absolventů rezortních oborů v praxi. Tento úkol bude zadán jako mimořádný tematický úkol ÚZEI, prozatím byly prostřednictvím ÚZEI zpracovány pouze dostupné analýzy k této problematice.

Nadále pokračuje podpora (i finanční) odborných soutěží žáků, i tyto akce přispívají k propagaci zemědělského vzdělávání.

Ústav zemědělské ekonomiky a informací pravidelně vysílá na jednání Výkonné rady Asociace své zástupce k řešení společných problémů. Nadále bude pokračovat ve svých aktivitách směrem ke středním školám – především v transferu vědomostí z výzkumu a vývoje do praxe a do výuky středních odborných škol (exkurze žáků středních odborných škol do výzkumných ústavů a na vysoké školy). Ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou chce připravit a realizovat dva kurzy k problematice ukončených teoretických výstupů. Rovněž bude spolupracovat s dalšími univerzitami a výzkumnými ústavy s resortním zaměřením.

Asociace dlouhodobě usilovala o zveřejnění díla zemědělského historika Ing. Josefa Rozmana, bývalého zemědělského učitele z Moravské Třebové. Rukopis postihuje vývoj zemědělského školství na území dnešního státu od zrušení roboty do pol. 20. století, v druhé rozsáhlejší část přibližuje vývoj zemědělského školství prostřednictvím díla významných učitelů zemědělských škol (je zpracováno 150 osobností). Zveřejnění připravuje odbor Zemědělské poradensko-vzdělávací centrum a Knihovna Antonína Švehly Ústavu zemědělské ekonomiky a informací.

Národní ústav pro vzdělávání je rovněž pravidelným a dlouhodobým partnerem Asociace. Jeho pracovníci ředitele škol vždy informují o své činnosti s vazbou na střední odborné školy, mnozí ředitelé zasedají v pracovních skupinách ústavu. I letošním roce probíhá revize rámcových vzdělávacích programů, tvorba nových profesních kvalifikací (viz *samostatný článek Národní soustava kvalifikací na str. 22*), pokračuje projekt nových závěrečných zkoušek.

Činnost **Agrární komory ČR** je také spojená s oblastí vzdělávání a poradenství a spolupracuje proto se všemi uvedenými institucemi, např. zástupci působí v sektorové radě pro zemědělství při

tvorbě profesních kvalifikací. V letošním roce souběžně probíhá další projekt s názvem UNIV3 (podpora procesů uznávání), kdy profesní kvalifikace prochází určitou pilotáží, účastníci absolvují kurz zakončený zkouškou.

Ukončen byl (28. února 2014) projekt „Zvýšení odborných kompetencí učitelů v profilových zemědělských předmětech“ řešený v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. V souladu s harmonogramem projektu byly úspěšně naplněny klíčové aktivity. Kurzů modulu Chov hospodářských zvířat se zúčastnilo celkem 121 pedagogů, kurzů pro modul Pěstování zemědělských plodin 120 pedagogů.

S Institutem vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity váže Asociace letitá spolupráce. Kde jinde by budoucí učitelé získávali tolik potřebnou praxi, než na cvičných školách, kterými jsou některá školská zařízení Asociace. Institut pořádá i pravidelné vzdělávací akce pro učitele, na podzim to byl mezinárodní metodicko-didaktický seminář Profese učitele a poradce v odborném vzdělávání (zmiňujeme se o něm na pokračování od listopadového čísla Zemědělské školy).

Asociace uzavřela rámcovou dohodu s Agrární komorou České republiky o společném zajišťování rozvoje zemědělství a prohlubování odborných znalostí a zkušeností pracovníků v resortu zemědělství.

Na závěr předseda Asociace Mgr. Březina seznámil posluchače s přijatými stanovisky její Výkonné rady:

- jednotné přijímací zkoušky – VR podporuje jednotné přijímací zkoušky na úrovni školského zákona
- podpora testování žáků 9. tříd ZŠ využitelných jako přijímací zkoušky

- podpora požadavku modelu maturitní zkoušky 2 společné + 2 profilové + 1 volitelný (možnost volby cizí jazyk – matematika)
- podpora názoru průmyslových škol – výkonná rada nepodporuje financování soukromého školství ze státního rozpočtu
- mistrovské zkoušky by neměly opravňovat ke vstupu na VŠ (ano – mistr odborného výcviku nebo OSVČ)
- kariérní řád – je připraven, má 4 stupně, výkonná rada prosazuje, aby členem atestační komise byl s právem rozhodujícího hlasu ředitel příslušné školy
- novela zákona o pedagogických pracovnících – přijímat nové pracovníky zásadně na dobu neurčitou – pro školy nepřijatelné, úprava v zákoníku práce je dostatečná

Poděkování všem, kteří se na činnosti podílejí a jsou ochotni s námi spolupracovat.

Další informace na webových stránkách Asociace: www.asven.cz
Informace z vystoupení hostů na Valné hromadě Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru v Kroměříži přineseme v následujícím čísle Zemědělské školy.

Profese učitele a poradce v odborném vzdělávání

Vystoupení zahraničních hostů

Po úvodní části v předchozím čísle Zemědělské školy se vracíme k prvnímu dni mezinárodního metodicko-didaktického semináře, který se uskutečnil 23. a 24. září 2014 v prostorách Institutu vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze – Malé Chuchli. Seminář byl určen ředitelům cvičných škol, koordinátorům pedagogické praxe, cvičným učitelům a pracovníkům institucí pro odbornou praxi studentů oboru „Poradenství v odborném vzdělávání“.

V letošním roce se na této pravidelné akci sešlo na 30 tuzemských i zahraničních účastníků – představitelů středních odborných škol a univerzit a zástupců dalších vzdělávacích organizací. Cílem seminářů je udržovat vazby s odborným školstvím a zároveň předá-

vat informace, které by mohly přispět k řešení aktuálních problémů ve školství. Tentokrát se stal nosným tématem kariérní řád a reflexe profesního růstu pedagogů, předány byly rovněž zkušenosti zahraničních kolegů.

První den byl pojat teoreticky a diskusně, před posluchači vystoupilo s příspěvky sedm přednášejících.

Všechny přítomné uvítal **prof. Ing. Milan Slavík, CSc.**, ředitel pořádkující organizace Institutu vzdělávání a poradenství (IVP). „Snaží se každoročně připravit program s vazbou k dalšímu vzdělávání, promýšlejí nová témata, uvažují, co všechny tíží... Čtyři zahraniční hosté vystoupí s tématy profese a profesionalizace povolání učitel, poradce. V současnosti se zacilují k poradenství, je třeba se učit stále něco nového, vybočovat z rutiny...“

První ze zahraničních hostů **MgA. Beate Kralicek**, se kterou IVP dlouhodobě spolupracuje, připravuje studenty pro střední školy, a to na vídeňské University College for Agrarian and Environmental Pedagogy.

Už název prezentace „**Sami jdeme rychleji, společně dojdeme dál**“ přítomné zaujal. „Všichni se nacházíme na jedné lodi, všichni jsme profesionálové, učíme se spolupracovat, učit se od sebe, naučit se naladit na stejnou vlnu..., snažíme se stále rozvíjet...“ To je podle paní Kralické hlavní cíl, ke kterému od roku 2008 směřují. „My učitelé se považujeme za experty, ale na to, co musíme zvládnout, jsme sami. Sami jsme na přípravu, na hodnocení..., můžeme na určitém bodě ustrnout, nevíme, jaký bude další vývoj. Jsme nepružní, postupujeme stále stejným směrem, používáme stejnou metodologii, je to stále stejná rutina, nerozvíjíme, nesledujeme, co se děje vedle. Některé složky se těžko inovují... Ale toto byla minulost. Teď se blýská na lepší časy,“ v to paní Kralicek věří!

Pracují v týmu 15 učitelů odborných předmětů, mají svou vizi, mají své normy, hodnoty, pravidla. Dvakrát do roka se setkávají na seminářích a hodnotí žáky, kvalitu výuky, předávají si své postřehy. Zjistili, že není tak důležité, co učí, ale co předávají svým žákům, co žáci přijmou. Snaží se všechny materiály, všechny postupy sdílet, uvědomovat si i své chyby, přemýšlet o všem.

Do výuky začleňují i méně běžné předměty, jako např. lidská práva, rozvoj venkova..., přemýšlejí nad dalšími tématy, která by byla vhodná do výuky zařadit, uvažují o přístupné formě. Studenti se hodně naučí z diskuzí, ale i např. z chyb a nedostatků. Setkávají se skupiny s rozdílnými názory (např. ekologové – zemědělci) a oni pedagogové se snaží obě skupiny přimět ke konfrontaci, k vyvození závěrů. Se studenty se dá mluvit, diskutovat, dobrat k nějakému závěru. Zjistí při tom jejich poznatky, znalosti, dále je rozvíjejí, posouvají.

Na takovýto způsob výuky se pedagogové pečlivě připravují, vše vzájemně konzultují, stále něco inovují, zdokonalují. Diskutují se studenty i jejich názor na výuku, na její délku, náročnost, kladou důraz na zájem studentů, ale sdělují jim i to, co od nich budou vyžadovat. Všechny myšlenky, nápady se snaží sdílet se svými kolegy, důležitým faktorem je rovnost – nikdo se nepovyšuje, všichni jsou na té v úvodu zmíněné lodi. Dalším důležitým faktorem je i zpětná vazba. Je potřebné pozvat si na výuku svého kolegu, a tak zjistit, „jak co bylo jasné“. Ve výuce se střídají i různé skupiny studentů.

Je mnoho pohledů na profesi učitele, v různých situacích mohou přicházet různé cesty. „Všichni se vezeme na stejné lodi“, říká Beate Kralicek, „pozor, aby vám neujela, plánujte dopředu, cestujte aspoň ve dvou, nenechávejte nikoho samotného. Rychlost není vždy předností, můžete se nechat i chvíli unášet. Vzpomeňme na Noemovu archu – ta byla postavena amatéry, Titanic profesionály.“

V následné diskuzi se zúčastnění shodli, že v našem systému vzdělávání „se jde spíše po faktech“. Na vídeňské univerzitě postupují pomaleji, kreativněji, snaží se studenty přimět k většímu přemýšlení. I přes různé počáteční komplikace, např. nutnost přebudovat rozvrhy, jsou i studenti časem spokojenější, výuka je efektivnější a výsledky trvalejší.

Druhá z přednášejících – **Delphine Laissac** – spolupracuje nejenom s hostitelskou školou, ale i s některými dalšími českými, slovenskými a samozřejmě s francouzskými školami. Lycée Agricole et Forestier Jean Monnet, kde Delphine působí jako specialista na výuku biologie a ekologie, se nachází pod Pyrenejí v jižní části Francie.

Vystoupila s příspěvkem „**Zemědělské vzdělávání a profese učitele na francouzských školách; možnosti spolupráce francouzských a českých škol**“. Síť 21 škol, které navštěvují studenti od 14 let, zaštiťuje francouzské ministerstvo zemědělství.

Své pojednání rozdělila paní Delphine do dvou částí. V úvodní části objasňovala zemědělské vzdělávání ve Francii, v další pak seznamovala s profesí učitele, se spoluprací s českými a slovenskými školami.

Zemědělské vzdělávání ve Francii rozlišuje dva typy školství – odborné školy všeobecného zaměření a vysokoškolské instituce zemědělského, veterinárního, potravinářského, lesnického a dalšího zaměření. Vzdělanostní systém je rozsáhlý – po třiletém odborném studiu dosáhnou maturity, pak mohou získat osvědčení k vykonávání profese – bakaláři v oboru. V rámci vysokoškolského vzdělávání lze studovat obory jako zemědělský inženýr, krajinotvorný inženýr, veterinář a jiné.

V zemědělských oborech existuje mnoho dalších cest vzdělávání – i učňovské (duální – teoretická výuka ve škole, praktická v podniku), celoživotní vzdělávání. V rámci zemědělského vzdělávání získávají žáci a studenti znalosti v celé škále oborů (např. i v oboru služeb, rozvoj krajiny, zpracování zemědělských produktů...). Francouzský systém je hodně odlišný, dá se těžko porovnat s naším, ale je velmi zajímavý. Všechny zmiňované typy škol, poskytující zemědělské vzdělávání (s širokým spektrem činností), spadají pod ministerstvo zemědělství.

Díky jedinečnému systému zakotvenému ve francouzských regionech je 85 procent studentů zaměstnáno. Mezi středními a vysokými školami jsou úzké vazby, na vysokých školách mohou studovat nejen gymnazisté.

A jak se stát učitelem na zemědělské škole? Je nutné absolvovat magisterský program, složit příslušné zkoušky pro všeobecné či odborné předměty. Po složení zkoušek lze pokračovat v magisterském studiu – master II. Struktura magisterským programů je: master I (pedagogika, praxe...) a master II (didaktika, pedagogika,

stáž, závěrečná práce...). Učitelé hlavních předmětů vyučují pouze jeden předmět.

Na Lycée Agricole et Forestier Jean Monnet, kde Delphine působí, připravují i učitele všeobecně vzdělávacích předmětů (ne jen učitele odborných předmětů), kteří pak učí na zemědělských školách. Od letošního roku platí nový systém přípravy budoucích učitelů na cvičných školách, v rámci kterého studenti učí devět hodin týdně! (U nás tolik za celou dobu.)

A jaká je představa o společné cestě dál? Pro mezinárodní spolupráci bylo stanoveno pět poslání – výměna učitelů, výměna studentů, globální předávání projektů, výstupy, odborné vzdělávání... Studentskou spoluprací sledují zdokonalování jazykových dovedností, rozvíjení zemědělské odbornosti. Ve Francii v současnosti velmi dbají na rozvoj jazyků, každá škola musí mít zahraničního partnera, v rámci francouzského ministerstva zemědělství funguje 30 sítí spolupráce, silná vazba je i na francouzské velvyslanectví.

Škola, kterou Delphine představuje, spolupracuje např. už 11 let s lesnickou školou v Trutnově. Mají zájem obdobné aktivity navázat i s dalšími školami, rozvíjet dlouhodobější vztahy. Uvítali by i zmapování našich a slovenských škol zapojených do zahraničních činností. Jejich snahou a posláním je podpora a tvorba nových vztahů, vzájemné předávání informací, propagace na mezinárodních akcích, zlepšování koordinace, nové požadavky spolupráce. Kromě rozšíření sítě spolupracujících škol nabízejí i zapojení do systému Erasmus – půlroční i roční studium ve Francii.

Podle prof. Slavíka, který ocenil prezentaci francouzského zemědělského školství, není tento systém s naším kompatibilní, ale mohli bychom se poučit. Francouzští studenti začínají své studium už jako profesi učitele na zemědělských školách, ne jako u nás, kdy hotový zemědělský inženýr, agronom si doplní studium učitelství.

Jejich systém definitivy – jako státní učitel – má své výhody i nevýhody. Výhodou je jistota dané práce. Ale chtějí-li zůstat v profesi, cestují, škola jim však musí najít nové místo jinde, výpovědi jsou složité.

Paní Delphine by ráda navázala kontakt s novými partnerskými školami. Francouzi se u nás naučí nový jazyk (společná řeč je angličtina), zlomí se tak i jejich jazykový problém.

Pokračování v následujícím čísle

Problematika vzdělávání mezi generacemi

Ve dnech 9. – 10. října 2014 se konal již 10. ročník Festivalu vzdělávání dospělých, který organizoval Institut celoživotního vzdělávání Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Hlavním tématem byly perspektivy technologií ve vzdělávání. Autora příspěvku ale také zaujaly problémy vzdělávání mezi jednotlivými generacemi, které se objevovaly v různých příspěvcích na každé ze tří konferencí festivalu.

Charakteristiky generací Baby boomers, generace X a generace Y

„Generace Baby boomers je označení lidí narozených během ekonomické prosperity v USA následující po 2. světové válce. Američtí demografové do této generace počítají ročníky 1946 až 1964. V současnosti se tato generace dostává do důchodového věku, což podle ekonomů výrazně zatíží sociální systém dané země. Generace předcházející se v USA označuje jako Tichá generace (1925–1945), následující pak jako Generace X. Generace Baby boomers byla spojena se vznikem subkultur hippies a punk.“ (citát z Wikipedie)

K její charakteristice patří respekt k autoritám, loajalita k institucím, potřeba jistoty, učení se životem, motivace primárně finančními pobídkami, hierarchická společnost, technologie jako bonus, lokální orientace.

Generace X je pojem, jímž se označuje generace západních zemí, jejíž příslušníci se narodili přibližně v rozmezí let 1965 až 1982. Termín generace X se používá v demografii, sociálních vědách, marketingu a asi nejčastěji v populární kultuře. Nazývají se také Děti členů Velké generace, Ztracené generace a takzvané Baby Boom generace. Samotný výraz „Generace X“ nesou ve svém názvu některá díla této doby, jako je např. stejnojmenný komiks.

K charakteristice Generace X patří vlastnosti – spoléhá sama na sebe, je vyhraněná proti institucím, tíhne ke kmenové společnosti, intenzivně využívá bohatství informační společnosti, učení chápe jako součást života, usiluje o dosažení rovnováhy mezi prací a rodinným životem, ovládání technologií je součástí její osobnosti.

Generace Y je pojem, který se poprvé objevil v r. 1993, přičemž popisoval generaci dětí narozených v letech 1985 až 1995. Dnes už často označuje i generaci narozenou mezi lety 1974 (respektive 1976) až 2000. Mezi nimi jsou i „Husákoví děti“.

Pro tuto generaci jsou charakteristické tyto rysy – cynismus, neúcta k autoritám, změna jako nutnost, idealistické přesvědčení, vzdělávání pro uplatnění se v práci. Uznává konkurenceschopnost, motivace mění s měnícím se světem, technologie chápe jako nástroj. Klade si tyto otázky: „Proč jsme tady? Jaký má život

smysl? Kam směřujeme? Kde mám telefon?“ Další její krédo – „Nevěř nikomu nad třicet, najdi si vlastní cestu a drž se jí. Po třicítce musíš změnit svět k lepšímu.“

Jak tedy v současné době přistupovat k dalšímu vzdělávání dospělých?

Především promítat věkovou diverzitu do přípravy a realizace vzdělávacích akcí. Aby bylo dosaženo požadovaného efektu, je nutné střídat různé učební styly. Znat motivaci účastníků pro další vzdělávání, využívat možnosti vzájemného učení mezi jednotlivými generacemi, pěstovat mezi generacemi generační partnerství a tím tlumit mezigenerační rozdíly.

Na konferenci se objevila i úvaha, zda by se generace Y neměla učit podle zásad starých 2500 let z učení Konfucia, který říká: „Řekni mi a já to zapomenu, ukaž mi a já si to zapamatuji, nech mne to udělat a já tomu porozumím.“ Ve vzdělávání je nutné mít trvale na paměti zásadu – umění zaujmout. Mezi lektorem a posluchači by měla existovat vyvážená komunikace. Každá vzdělávací akce by měla mít odpovídající vizuální podporu. Lektor by měl chápat, že každé jeho vystoupení před posluchači musí obsahovat dramaturgii výuky, která zaujme přítomné účastníky. To znamená, že musí podat i určitý herecký výkon. Vzdělávací akce musí obsahovat i výukovou logistiku.

Mgr. Jana Brabcová ze společnosti Grafia, s.r.o. hovořila o generaci Y jako o generaci těkavých a neklidných a předala své zkušenosti, jak s touto generací pracovat, jak ji vzdělávat. Charakterizuje

ji jako generaci rozptýlenou, generaci stále s mobilem v ruce, stále ve spojení on-line. Jako generaci mající hodně virtuálních přátel, sdílející společně data, zážitky a díla. Jsou příliš povrchní a sebevědomí a chtějí si jen užívat a hrát. Nejsou dysfunkční, ale jiní. Tím vyvolávají tlak na obsah i formy výuky.

Zde je šance pro distanční výuku a nové technologie ve vzdělávání. Ve výuce by se měly hlavně trénovat dovednosti, více používat herní prvky a soutěživost. Často by se měly střídat různé formy práce, více zařazovat interaktivní formy „na dálku“ a důraz položit na vlastní tvorbu a projektovou práci.

Prožíváme určitou disproporci, kdy lektori jsou z generace X a posluchači z generace Y, což vyvolává požadavek na změnu myšlení lektorů a změny při tvorbě výukových programů.

Na festivalu zaznívaly i názory na současnou tzv. **hypermoderní společnost**. Tou se zabýval **Jan Kalenda** z katedry sociologie, andragogiky a kulturní antropologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého Olomouc. Posuzoval, jak se vzdělávání dospělých realizuje v této společnosti. Hypermoderní společnost charakterizoval, jako společnost, v níž vládne trh, technická efektivita a je individualistická. Kapitalismus dospěl do fáze, kdy jednotlivec je mu lhostejný. Z toho vyplývá potřeba tvrdého individualismu, v této

atmosféře existuje velmi vysoká diverzifikace členů společnosti. Proto i vzdělávání dospělých se značně individualizuje a je „šité na míru“. V České republice se však téměř dvě třetiny dospělých dále průběžně nevzdělává. Objektivně roste potřeba na aktivní proměnu sebe sama – na vlastní sebe rozvoj. Imperativem dnešní doby je výkonnost a flexibilita. Vzdělávání dospělých je prostředkem vlastní individuální proměny.

Organizační emocionalitou v hypermoderní době se zabývala i **Veronika Gigalová** z téže katedry FF UP v Olomouci. Současná společnost se vyznačuje významnými a rychlými změnami. Zatímco jedním z hlavních znaků modernity je racionalita, hlavním znakem hypermoderní společnosti je – zjednodušeně řečeno – emocionalita. Emocionalita a racionalita přirozeně provází modernitu po celou dobu jejího trvání. Dnes však zkoumání emocí nabývá nových rozměrů. Emoční prožívání totiž umožňuje adaptaci dospělého člověka na změny prostředí. Adaptace již není pouze prostředkem k dosažení určitého stavu, ale stává se permanentním nepřetržitým procesem.

Další postřehy z konferencí na Festivalu vzdělávání dospělých přineseme v následujícím čísle.

Josef Sívek, ÚZEI Praha 🌸

Kopidlenský kvítek 2014

Mistrovství ČR v zahradnickém oboru

Ve Střední škole zahradnické v Kopidlně se uskutečnil už 21. ročník soutěže Kopidlenský kvítek. Letošní ročník se konal pod záštitou a s finanční podporou ministra zemědělství ČR Ing. Mariána Jurečky. Záštitu také přijala Asociace krajů ČR. V mezinárodní soutěži žáci středních škol poměřili své znalosti a dovednosti v zahradnickém oboru. Prodejní výstava nabídla zahradnické potřeby, výpěstky i techniku. Slavnostně vyzdobené místnosti kopidlenského zámku zhlédlo více než 8 000 návštěvníků.

Kopidlenský kvítek, který se letos včetně navazujícího programu konal 8. až 12. října, není jen velmi navštěvovanou výstavou, ale také soutěžním kláním zejména pro žáky středních zahradnických škol. Jsou zde ovšem také soutěžní disciplíny v zahradnických dovednostech pro základní a speciální školy Kopidlenský kvíteček, Kopidlenský kapřík a Kopidlenské poupě, což žáky významně motivuje při výběru budoucího povolání.

Za podpory Královéhradeckého kraje, Ministerstva zemědělství ČR, Asociace zahradnických společenstev, Svazu květinářů

a floristů ČR soupeřili žáci zahradnických škol v mezinárodní soutěži Kopidlenský kvítek v odborných zahradnických dovednostech a znalostech – výsadba rostlin, řízkování, roubování, poznávání rostlinného materiálu, vazba květin a aranžování floristických kompozic.

Význam soutěže je značný i v souvislosti s jeho návazností na projekt České ručičky, který je přehlídkou odborných dovedností žáků středních škol. Díky těmto vazbám můžeme o Kopidlenském kvítku mluvit jako o zahradnickém mistrovství republiky, jehož vítěz se účastní na slavnostním finálovém večeru – Přehlídce

soutěží odborných dovedností vybraných oborů učňovského školství České ručičky. Letošním vítězem se stal Tomáš Hák z kopidlenské zahradnické školy.

Jiří Dusbaba, tajemník Asociace zahradnických společenstev (AZS) uvedl: „Bez obětavé nemalé práce všech zaměstnanců i žáků zahradnické školy v Kopidlně by obor neměl jednu ze tří nejvýznamnějších soutěží, kterou AZS vedle Děčínské kotvy (mistrovství republiky ve floristice) a Lipové ratolesti (zaměřené na realizaci zahradních úprav) podporuje. Kopidlenský květek je jakousi královnou mezi takovými soutěžemi nejen pro obdivuhodnou návštěvnost z řad návštěvníků a pro zájem o její výsledky mezi odbornou veřejností, ale zejména proto, že svými disciplínami zasahuje jako jediná do všech částí zahradnického oboru.“

Druhý říjnový víkend se zámecký areál otevřel veřejnosti. Tisíce návštěvníků si mohly prohlédnout přehlídku soutěžních výtvorů i nazdobený zámek, v jehož prostorách (kde probíhá běžná výuka) byly místnosti vyzdobené floristickými kompozicemi žáků – letos na téma „...hlavně nesmí být smutno“, historický sbírkový skleník, který je pro svou originalitu významnou technickou památkou, obdivuhodný výukový park, v němž mohli návštěvníci

zakoupit v prodejních stáncích mnohé rostliny do svých zahrad, zahradnické potřeby, výpěstky i drobnou zemědělskou techniku.

Výstavu provázal bohatý doprovodný program – přehlídka floristického umění na pódiu ve sportovní hale v podání „mistra“ aranžéra Petra Kopáče, módní přehlídka společenských a svatebních šatů doplněná kyticemi vázanými studentkami zahradnické školy, hudební vystoupení, apod. Zajímavá byla i výstava odrůd ovoce jak z řad profesionálních ovocnářů, ale i zahrádkářů.

Ve sportovní hale se prezentovala také Regionální potravina Hradeckého kraje. Tuto akci zaštiťovala hradecká krajská Agrární komora ČR ve spolupráci s Krajským informačním střediskem tohoto kraje. Ke Kopidlenskému květku také neodmyslitelně patří i tradiční pochoutka zámecké kuchyně – Kopidlenský řízek.

Již nyní je možné se těšit na 22. ročník Kopidlenského květku. Soutěže se uskuteční se ve dnech 7. až 9. října 2015, 10. října pak bude celý zámecký areál opět otevřený veřejnosti.

Ing. Jiří Horák, Svaz květinářů a floristů ČR ❀

Jezdím jako tatar – Nemzeti Vágta v Budapešti

Reportáž z účasti Daniela Zuryňky, žáka nástavbového studia Trenérství dostihových a sportovních koní ve Střední škole dostihového sportu a jezdectví Praha – Velká Chuchle, na mezinárodních dostizích v rámci tradičních národních slavností Nemzeti Vágta v Maďarsku, navazuje na slovenský článek ze stejné akce, který vyšel v listopadovém čísle.

Vedením školy jsem byl vyzván, zda se nechci zúčastnit specifických maďarských dostihů na koních plemene Shagya arab na budapeštském hlavním náměstí. Vůbec jsem si nedovedl představit, jak taková slavnost probíhá, ale natěšeně jsem se vydal 17. září ve 12 hodin s paní ředitelkou školy Ing. Soňou Froňkovou, Ph.D. na cestu. Pětihodinová cesta autem do Maďarska byla fajn, rychle utekla a díky navigaci jsme ani nebloudili. Přijeli jsme kolem

18. hodiny do pětihvězdičkového hotelu Novotel, který leží přímo u řeky Dunaje, a přes řeku jsme měli výhled na nejhezčí stavbu, kterou jsem kdy viděl, na Parlament vlády.

Nejdříve jsem si o celé akci myslel, že to bude jenom malý mítink, ale opak byl pravdou. Na první informativní schůzce nám sdělili, že na „stadionu“ bude kolem 50 000 diváků a asi 1 milion diváků bude závody sledovat u televizních obrazovek! Po úvodních informacích jsme dostali večeri. Obecně bylo jídlo po celou dobu pobytu skvělé.

Druhý den jsme jeli do národního hřebčína v Bábolně, kde proběhlo losování koní, zástupců jednotlivých zemí v jednotlivých rozjíždkách a startovních čísel. Poté se uskutečnila tisková konference, byli představeni zástupci účastníků ze států. Sledován byl zejména Katar, jehož zástupce vyhrál v loňském roce, a slavný žokej Zoltán Varga reprezentující domácí Maďary. Nelze zapomenout ani na šampiona žokejů z Číny a další jezdce reprezentující USA, Spojené arabské emiráty, Srbsko, Rumunsko, Bulharsko, Slovensko, Kazachstán

a Arménii. Vylosoval jsem si koně číslo 2 a startovní číslo 4 v druhé rozjíždce. Bílý valach plemene Shagya arab jménem GAZAL XIX-6 mi byl sympatický a od jeho pracovního jezdce jsem hned zjišťoval jeho charakteristiku, rychlost, vytrvalost a ovladatelnost. Koně jsme si hned vyzkoušeli pod sedlem na jízdárně v Bábolně.

V pátek dopoledne jsme navštívili dostihové závodiště Kincsem Park. Po prohlídce tribuny a dráhy proběhl další trénink na nedělní závody na vylosovaných koních, které sem přivezli z Bábolny. V tu dobu jsem již okoukával konkurenci a přemýšlel o taktice

a různých scénářích svého dostihu. Odpoledne jsme jeli na výlet po Budapešti zvláštním autobusem, který kromě běžné jízdy po silnici, uměl zajet i do vody. Takže jsme si mohli prohlédnout historické památky i z autobusu plovoucího po Dunaji, skvělý zážitek!

V sobotu jsme již brzy ráno zamířili na Heroes' Square (náměstí Hrdinů), hlavní budapeštské náměstí, které bylo od pátku uzavřeno dopravě, na jeho ovál o délce 430 metrů byl navezen písek a okolo postaveny tribuny. Zde probíhaly vlastní oslavy a dostihové rozjíždky na vzdálenost 1100 metrů (dva a půl kola), ve kterých o postup do finále soutěžily jednotlivé maďarské kraje. Bohatý doprovodný program nenechal diváky zahálet – sledovali různé tradiční maďarské disciplíny, maďarskou poštu, přehlídku plemen koní, vojáků, typické maďarské zápřeže koní a dalších dovedností číkošů v různých krojích. Kromě tohoto zajímavého programu jsem

sledoval, jak se dostihy startují, jak moc záleží na dobrém startu, taktiku jízdy v dostihu, kde se předjíždí, prostě jsem se z taktického hlediska snažil co nejlépe připravit na svůj závod. Večer jsme se na hotel vrátili patřičně unavení.

Nastal „den D“, tedy neděle. Ráno k snídani jsem již snědl jen lehkou stravu, abych byl fit. Po příjezdu na náměstí jsme šli ke svým koním a po nasedání jsme šli vyzkoušet dostihovou dráhu na náměstí a specifické starty. Start se mi povedl, odskočil jsem druhý. Potom jsme měli chvíli

čas pro sebe, takže jsem si šel prohlédnout výstavní a prodejní stánky na pěší zóně a nakoupil věci pro své blízké. Ve 12:45 se šlo na to – v naší rozjíždce startovalo 5 účastníků – kromě mne i zástupci USA, Kataru, Maďarska a Slovenska. Postupová místa byla jen pro tři nejlepší. Samotný závod probíhal skvěle, odskočil jsem na třetí pozici, v dalším oblouku jsem se propracoval na druhou pozici a tu jsem již po zbytek závodu kontroloval. Pořadí bylo: 1. Maďarsko, 2. Česká republika, 3. Slovensko, Katar překvapivě až čtvrtý, když ho v cílové rovině předjela Slovenka Angelika Tulišová. Ve druhé rozjíždce se utkali reprezentanti Kazachstánu, Rumunska, Číny, Srbska, Slovinska a Arménie. Z postupu do finále se radovala Čína, Kazachstán a Rumunsko.

Ve finálové rozjíždce nás bylo na startu šest zemí, ale po opakovaném startu v průběhu dostihu upadla i s koněm slovenská jezdka a závod pro ně skončil. Start se proto již potřetí opakoval a bohužel tento poslední startovní odskok se poprvé nepovedl – můj vodič zaspal a koně pustil pozdě. Můj kůň odskočil do dostihu se ztrátou asi deseti délek na špici. To je na tak krátký dostih hodně. Snažil jsem se manko smazat, ale šlo to pomalu. Až v druhém kole jsem předjel odpadávajícího Kazacha, ale zbytek pole byl ještě o kus dál. Stále jsem svého bělouše pobízel a vyplatilo se. V posledním kole jsem se přiblížil k Číně a Rumunsku. Čínský kůň i jezdec slábli, předjel jsem je venkovní stopou a v nájezdu do posledního oblouku jsem se již dotáhl k Rumunsku. Maďar byl s luxusním náskokem před námi. Já a rumunský závodník jsme si to rozdali v cílové rovině. Měl jsem více sil než rumunský „tým“, drtivě jsem podporoval svého koně a nakonec jsem ukořistil krásné druhé místo. Vítězný domácí žokej měl lehké finále, cílovou rovinu projel za ovací publika. Myslím, že při regulérnějším startu by to mezi námi byl krásný souboj o celkové prvenství.

I tak jsem si tento pětidenní výlet moc užil. Zažil jsem atmosféru národního maďarského dostihového svátku, zúčastnil jsem se specifického dostihu na centrálním náměstí maďarského hlavního města před obrovským publikem a poznal nové přátele. Byly to pro mě jedny z nejhezčích chvil v mém životě a nikdy na ně nezapomenu.

Daniel Zurynek

SŠ dostihového sportu a jezdectví Praha – Velká Chuchle ✨

Blahopřání k 75. narozeninám

Dne 17. 11. 2014 oslavil 75. narozeniny Ing. Václav Kolečko, dlouholetý ředitel nejdříve Středního odborného učiliště, potom Střední školy dostihového sportu a jezdectví v Praze – Velké Chuchli.

Pochází ze zemědělské rodiny z Třemošné u Plzně, kde prožil dětství a vychodil základní školu. Je absolventem Zemědělské technické školy v Březnici, obor chovatelský, Agronomické fakulty Vysoké školy zemědělské v Praze a katedry pedagogiky VŠZ v Praze. V rámci univerzity 3. věku studoval také právo na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Po studii pracoval jako zootechnik, pak jako učitel a vedoucí odborného výcviku v Zemědělském odborném učilišti v Hluboši a ředitel Zemědělského odborného učiliště v Berouně. Školu pro dostihové jezdce a chovatele vedl v letech 1974–2005. V té době získala výuční list a stále působí v oboru jako jezdcí, trenéři, ošetřovatelé, podkováři apod. řada absolventů. Jmenujme jen některé z nich: Tomáš Váňa, Libor Kranát, Martina Růžicková, Karel Eibl, Jiří Štěpánek, Miroslav Kašpar, Ivan Kub, Pavel Jarolímek, Zdeno Koplík, Karel Dobrovolský, Pavel Vovčenko, Pavel Vítek, Jan Demele, Jozef Bojko, Jan Rája, Dušan Andrés, Martin Pišl, Karel Germič, Dalibor Török, Jan Korpas, Jiří Palík, Petr Kubík, Lucie Herková, Filip Minařík, Martin Liška, René Koplík, Zuzana Beňová, Ondřej Goiš, Lukáš Kasal, Helena Blažková, Radek Koplík, Iva Miličková, Vendula Korečková, Martina Pečenková, Zuzana Vokálková, Zdeněk Matysík, Václav Janáček. S řadou z nich se setkává při dostizích nebo třídních srazích. Dnes ve škole, i když už je v důchodu, působí jako učitel.

Do dalších let přejí hodně zdraví, radosti, optimismu a životní energie absolventi a zaměstnanci školy.

O Pohár ministra školství

Začátkem školního roku pořádala Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Benešov už 6. soutěžní ročník Ligy zemědělských škol.

Jezdecká soutěž se uskutečnila v areálu Opřetice. Na programu byly čtyři soutěže:

Hobby soutěž do 80 cm

Hobby soutěž do 90 cm

Soutěž v parkuru st. „Z“ – o Pohár ministra školství

Soutěž v parkuru stupně „ZL“

Ligy zemědělských škol se zúčastnily čtyři školy: Střední škola chovu koní a jezdectví Kladruhy nad Labem, Česká zemědělská akademie v Humpolci, Střední škola zemědělská a veterinární Lanškroun a Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Benešov.

Z naší benešovské školy závodilo osm žákyň studijního oboru Agropodnikání s odborným zaměřením na Chov koní a jezdectví z 2. až 4. ročníku. Jedná se o jedno ze soutěžních kol prestižní

soutěže v parkurovém skákání v rámci Ligy zemědělských škol, tentokrát vylepšené o soutěž o Pohár ministra školství.

A jak dopadla skoková soutěž do 100 cm o Pohár ministra školství? První místo získala zástupkyně kladrubské školy Marie Dvořáková s vlastním koněm jménem Dukát. Na 2. místě se umístila naše žákyně Emma Harvanová s taktéž vlastním koněm jménem Penelopa. A na 3. místo doběhl kůň Corattino se Simonou Bozděchovou z Humpolce. První tři jezdkyňe obdržely poháry a trikolorní kokardy a věcný památní dar v podobě malovaného obrázku s tematikou koně. Další umístěné žákyně byly až do 10. místa oceněny také kokardami.

Jezdecký den se velmi vydařil, i počasí bylo pěkné, všichni jsme si to užili a ve zdraví vrátili domů.

Ing. Božena Rabiňáková, VOŠ a SZeŠ Benešov ✨

Poslední dostih žáků v sezóně 2014

Dne 26. října se uskutečnil ve Velké Chuchli poslední dostih žáků v sezóně 2014 a také závěrečný díl seriálu žákovských dostihů HIPPOSPOL CUP 2014.

Do startovacích boxů osmého dostihu CENY RADNÍ HL. M. PRAHY Mgr. Ludmily Štvánové vstoupilo deset účastníků (ze startovní listiny byla škrtnuta veteránka Barletta). Největší naděje na úspěch měli Texas Lady, Beautiful Bond, Larika, Montepucini, bez šancí nebyl ani školní Swakopmund a Takeela. Po bezproblémovém průběhu dostihu jistě o tři délky zvítězil Montepucini (Stáj Alliance Jičín, trenérka Tamara Křídlová) s univerzálním jezdcem žákem Michalem Hroudou před Texas Lady se Simonou Molkovou, na třetím místě o čtyři a půl délky zpět doběhl Beautiful Bond s Gabrielou Zívalovou, na čtvrtém Larika s Nelou Jiráskovou, na pátém místě Artagan s Valerií Vyhnálkovou, šestý Západák se Sarah Kynclovou, sedmý Swakopmund s Kristýnou Hlavínovou, který likvidoval třídelkovou ztrátu na startu, osmá Takeela s Lucíí Polaščíkovou, devátá Calabrie s Danielem Vyhnálkem a na desátém Picca Bio s Barborou Blažkovou.

Poháry a věcné ceny prvním třem umístěným jezdcům předal zástupce Hippospolu Velká Chuchle Ing. Václav Kolečko spolu s vítězkou Hippospol cup 2005 Ingrid Janáčkovou-Koplíkovou, kterou na českých závodistištích nyní vidíme méně vzhledem k jejímu

působení ve Španělsku, a Petrem Foretem, vítězem Hippospol cup 2007, ale také vítězem hlavního dostihu odpoledne – 94. ceny prezidenta republiky – s koněm Aztek.

Ing. Marcela Sýkorová

SŠ dostihového sportu a jezdectví ve Velké Chuchli ✨

Farmársky trh Pod Bánošom

V sobotu 18. októbra sa uzavrela poľnohospodárska sezóna v našom kraji už tradičnou akciou „Zatváranie Bánoša“ v areáli Strednej odbornej školy Pod Bánošom 80 v Banskej Bystrici. Jej spoluorganizátormi boli Národná sieť rozvoja vidieka SR pre Banskobystrický kraj a Občianske združenie Tradičná chuť regiónov Slovenska.

Hlavným programom tohtoročného podujatia sa stalo otvorenie Centra odborného vzdelávania a prípravy v pekárstve a cukrárstve v priestoroch školy. Zúčastnili sa ho významní hostia, napr. predseda Banskobystrického samosprávneho kraja Marian Kotleba; Táňa Belová, riaditeľka odboru potravinárstva a obchodu Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory; Vojtech Gottschall, predseda predstavenstva Cechu pekárov a cukrárov západného Slovenska.

Pre dobrú náladu vyhrávala prítomným ľudová hudba Jána Maka. 1500 platiacich návštevníkov odchádzalo domov spokojných, s plnými taškami slovenských výrobkov, s pocitom, že prežili príjemný sobotný deň.

PhDr. Anna Ivanová

Stredná odborná škola Banská Bystrica ✨

Za priaznivého počasia predstavili farmári svoje produkty – mäsové i mliečne výrobky; návštevníci si vychutnali tradičné jedlá regiónu – pirohy, podpecníky, pečenú jahňacinu... Chovatelia prezentovali hydinu, zajace, holuby. Remeselníci ponúkali výtvary z prútia a vlny. Eduard Jakubek, predseda Slovenského zväzu záhradkárov zaujal konkrétnymi ukážkami strihania a štepenia stromčekov.

„Den stromů“ – opět spolu

„Na stejné zemi, co my, bydlí tu s námi stromy, mlčí a hledí si svého listíčka zeleného...“, zněla tato píseň od pana Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře za doprovodu kytar a zpěvu dětiček z Mateřské školy Alergo při setkání se studenty 1. A ročníku zemědělské sekce Obchodní akademie a Střední odborné školy zemědělské a ekologické v Žatci.

V pondělí dne 20. 10. 2014 jsme v pěkné atmosféře oslavili společně významný světový svátek „Den stromů“. Tento den se v České republice slaví od roku 1906. Tradice tohoto svátku, která byla na čas přerušena, byla znovu obnovena v roce 2000. S nápadem přišel bývalý ředitel Botanické zahrady UK prof. Dr. Václav Větvíčka, Ph.D. a dřevosochař Martin Patříčný. Datum byl stanoveno na 20. října.

Za naši školu byli vysláni studenti 1. ročníku, kteří připravili pro děti krátký program. Vše se odehrávalo tentokrát v prostorách zahrady Mateřské školy Alergo. Letos pojali tento den studenti i pracovně. Upravili jeden úsek zahrady a zavázali se, že tato péče bude pokračovat a o tuto část se budou starat po celý rok. Dále studenti připravili malou ukázkou různých druhů dřevin, obrázky a povídali si s dětmi o důležitosti stromů, zjišťovali, které druhy znají, jaký je náš národní strom atd. Opět jsme se přesvědčili, že děti jsou šikovné a mají velmi dobré znalosti.

V závěru setkání přišlo to nejdůležitější. Studenti za pomoci dětí vysadili tentokrát pěkně tvarovaný keř – zimozelený (buxus). V estetických úpravách v jeho okolí budou pokračovat na jaře. Byl to příjemný, lehce větrný, slunečný a krásně zbarvený podzimní den, naplněný myšlenkou o důležitosti stromů pro nás všechny.

Děkujeme za spolupráci televizi OK Plus, Žateckým novinám a především za finanční podporu města Žatec.

Ing. Andrea Rábová

OA a SOŠ zemědělská a ekologická Žatec ☀

24. bramborářské dny v Havlíčkově Brodě

Soutěž o Bramborový květ Vysočiny 2014

Letos již 13. ročník této soutěže se konal na České zemědělské akademii v Humpolci. Do vlastní soutěže se přihlásilo celkem devět škol. Jmenovitě to byly: Vyšší odborná škola a Střední odborná škola Březnice, Vyšší odborná škola a SŠ veterinární, zemědělská a zdravotnická Třebíč, Vyšší odborná škola a SOŠ zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem, Střední škola zemědělská a potravinářská, Klatovy, Střední zemědělská škola Čáslav, Střední zemědělská škola a Střední odborná škola Poděbrady, Střední škola technická a zemědělská Mohelnice a hostitelská škola. Z technických důvodů se v den soutěže odhlásila Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Tábor.

Tak jako předešlé ročníky se soutěžilo v sedmi oblastech, a to: test teoretických vědomostí, překlad článku z anglického nebo německého jazyka, určení škrobnatosti, poznávání náhradních dílů, určování chorob, škůdců, plevelů, hnojiv, nastavení a seřízení sazeče bram-

bor a „videopoznávačka“ z oblasti pěstování brambor. A nakonec byla zábavná část soutěže – o vytvoření nejdelší bramborové slupky.

Studenti i pedagogický doprovod měli možnost si prohlédnout Výzkumný ústav bramborářský v Havlíčkově Brodě, konkrétně oddělení

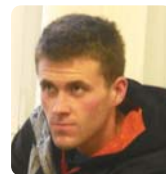
rý dosáhl 56 bodů. V druhé části praktických dovedností studenti soutěžili v několika úkolech. Nejdelší slupku – 94 cm dlouhou – okrájel Martin Vitek. Při poznávání mechanizačních prostředků podle

genobanky brambor. Zahájení soutěže provedl Ing. Jaroslav Čepel, CSc., ředitel VÚB. Jedním ze třech porotců soutěže byl letos Ing. Miloslav Chlan, předseda Ústředního bramborářského svazu ČR.

Test teoretických vědomostí z pěstování, mechanizace, ekonomiky, zpracování a ochrany brambor nejlépe zvládl Radek Miškovský, kte-

snímků si nejlépe vedl Jan Krejcar s 19 body. V testu z angličtiny či němčiny získala Simona Stuchlíková, Adéla Chlupáčková a Martin Vitek po čtyřech bodech. V poznávačce předložených vzorků studenti identifikovali různé příznaky chorob, poškození škůdci, plevel a různé části strojů. Tento úkol nejlépe zvládl Jan Krejcar s 19 body. Škrobnatost nejlépe stanovili dva studenti Simona Stuchlíková a Martin Vitek, oba získali 5 bodů. Jaromír Dufek a Jan Krejcar si nejlépe vedli při seřizování sazeče, dosáhli 15 bodů.

Celkově se na třetím místě umístil s 91,4 body Radek Miškovský z Poděbrad. Druhé místo obsadila Simona Stuchlíková z Humpolce s 92,2 body. **A se 100,4 body se na prvním místě umístil Martin Vitek z Bystřice.**

Ing. Karel Krajčec, organizátor soutěže ✨

Netradiční využití kulturních a planých rostlin

„Co ještě a jak můžeme sníst“, IV. díl

Dokončujeme první nabídku méně tradičních rostlin, které se využívaly či stále využívají v naší kuchyni. Ale pozor, někdy opatrně!

Zajímavé je také, že z **měsíčku lékařského**

(*Calendula officinalis*), známého pro své hojivé účinky v měsíčkové masti, se mladé listy přidávaly do salátů. Květy se přibarvovalo máslo, sýry, polévky, rýže i saláty a sušenými květy se falšoval šafrán. **Omáčka s měsíčkem:** na másle zpěnit cibulku, přidat strouhanou mrkev, podusit, posypat trochou mouky, osmahnout, zalít mlékem, okořenit, pak přidat květy měsíčku, bobkový list, sůl, pepř a krátce povařit. Hodí se se strouhaným sýrem k těstovinám.

Denivka plavá (*Hemerocallis fulva*), známá jako nenáročná ozdobná trvalka s oranžovými květy, i ta se používá k jídlu – sušené květy jako koření, poupata a hlízy jako zelenina. Samozřejmě to není naše obvyklá potravina, ale používá se v čínské, vietnamské a dalších východoasijských kuchyních. Sušené květy se tam používají jako žvýkačka (gum jum) nebo se jako golden needles přidávají do polévky. Existují různé návody, např. ztlustlé kořeny se používají podobně jako brambory, ale ve větším množství vyvolávají příznaky otravy. Mladé listy lze uvařit podobně jako chřest, vyztřelé listy nasekat do polévky. Zelená poupata je možné uvařit nebo v oleji osmažit. Ale pozor, ne všechny druhy planých denivek jsou jedlé a současné nové kultivary denivek by mohly být také toxické. Ani denivka plavá

by se neměla konzumovat syrová. Navíc zřejmě všechny denivky jsou jedovaté pro domácí zvířata, hlavně kočky (selhání ledvin).

K lipnicovitým (*Poaceae*) řadíme běžné obiloviny, ale jedly se i jiné trávy. Z **rákosu obecného** (*Phragmites australis*) se v Číně používají mladé výhony jako zelenina. Obilky **rosičky krvavé** (*Digitaria sanguinalis*) se sklízely v tzv. žluté zralosti, kdy se z nich lépe odstraňují obaly (plevy). Rosička se vymlátí, tloučením oloupala a jako „krupice“ se přidávala např. do polévky. **Zblochan vzplývavý** (*Glyceria fluitans*) se používal podobně, obilky jako „krupice“ do polévek a kaší. Občas se podle zpráv ze 17. století dokonce pěstoval ve vypuštěných rybnících v oblasti Krušných hor. Ještě z roku 1850 existují údaje, že se tzv. Himmeltau nebo Mannagras prodávala. První pojmenování souvisí se způsobem sklizně – drobné obilky se sklízely za rosy nebo mlhy, stříšaly se do řešet. Vlhkost zabránila samovolnému vypadávání obilek z laty. Pluchy se odstraňovaly pražením. U trav je důležité dbát na to, aby nebyly napadeny houbovými chorobami, pak by mohly být obilky jedovaté. Jedovatostí jsou známé obilky **jílku mámivého** (*Lolium temulentum*), otrava se projevuje apatií, zvracením, bolestí žaludku, známé jsou i případy úmrtí. Nebezpečné mohou být i ostatní jílky.

RNDr. Jana Möllerová, Praha ✨

Druhy práce na dálku a lokální centra

Teleworking neboli práce na dálku, jak jsme uváděli v předchozím čísle, je nový způsob organizace práce, který se v poslední době stává stále aktuálnější. Pracovník (nemusí to být vždy zaměstnanec) nemusí dojíždět do práce, ale může být díky informačním technologiím nezávislý na místě, kde pracuje. Díky práci na dálku si může optimalizovat vykonávání práce podle vlastních potřeb z hlediska času i místa.

Práce na dálku můžeme rozlišit takto:

- kombinace kanceláře a domova
- lokální centra (telecentra), „telecottages“
- homeworking (práce doma)
- mobilní teleworking

Kombinace kanceláře a domova

Dříve se jednalo o poměrně nákladnou variantu práce na dálku, protože pracovník má vlastně dvě pracoviště. Dnes je s ohledem na klesající cenu výpočetní techniky tato možnost stále častěji využívána, protože toto řešení nabízí flexibilnější využití pracovní doby a dává zaměstnanci určitou volnost. Tento styl práce byl vhodný především pro úzký okruh pracovníků a nejčastěji je využíván pro řízení. Proto byl vnímán jako atribut vedoucího pracovníka. Dnes je tento styl práce možné uplatnit pro mnohem širší okruh pracovníků a v některých případech může být využit i jako motivační faktor.

I při tomto stylu práce je možné omezit náklady. Jedná se o variantu kombinace kanceláře a domova, které se říká **hot-desking**. Díky teleworkingu může zaměstnavatel ušetřit na pracovním místě, protože zaměstnanci pracují střídavě v kanceláři a doma. Každý člen pracovního týmu má v kanceláři malý kontejner se svými věcmi, který si po příjezdu do kanceláře přiveze ke svému pracovnímu místu, a po skončení práce vše zase uklidí. Pracovní místa v kanceláři nemusí být pro jednotlivé pracovníky stabilní, ti dojíždějí na domovské pracoviště podle dohodnutého rozvrhu nebo si pracovní místa objednávají na určitou dobu.

Výhody práce doma:

- větší flexibilita práce
- odpadá dojíždění
- možnost starat se o děti a nemocné
- ušetření nákladů spojených s prací mimo domov
- možnost započtení některých nákladů na bydlení do nákladů na práci (v některých případech to však může představovat daňový problém)

Nevýhody práce doma:

- negativní důsledky izolace
- nejasná hranice mezi pracovní dobou a domácími pracemi, což působí problémy zejména u žen
- právní a finanční problémy

Lokální centra

Velmi zajímavou, i když dnes již možná překonanou možností práce na dálku, jsou lokální centra. Tato centra představují mezistupeň mezi prací doma a prací v kanceláři. Lokálních center je mnoho druhů a dají se využít pro práci v odlehlých oblastech nebo v oblastech s větší nezaměstnaností. Lokální centra vznikala všude tam, kde bylo neekonomické pořízovat každému pracovníkovi domácí vybavení a kde tito pracovníci měli bydliště ve stejné lokalitě. Těchto lokálních center vzniklo ovšem velmi málo, protože cena výpočetní techniky a dalších nákladů, jako například připojení na internet, klesala.

Lokální centra byla umístěna na obecních úřadech nebo školách, případně na větších farmách. Tento způsob práce má řadu výhod pro zaměstnance i zaměstnavatele. Pro zaměstnance je největší výhodou možnost sociálních kontaktů s dalšími pracovníky. Nevýhodou může být větší vzdálenost těchto center od pracovníkova bydliště. Založení lokálních center mělo v minulosti přispět k řešení problémů venkova s migrací především mladých a vzdělaných pracovníků do měst. Přesto je možné zaznamenat určitý (i když ne velký) nárůst těchto center. Tato lokální centra mohou být zřízena v domech, ve kterých bydlí tělesně postižení, kteří mají zájem a předpoklady tímto způsobem pracovat.

V některých zemích jsou tato centra nazývána Telecottages a nacházejí se většinou na vesnicích nebo na samotách. Tento styl práce se osvědčuje zejména ve Spojených státech, Kanadě a Austrálii. V Evropě začaly vznikat první telecottages v roce 1985 ve Skandinávii. Tato centra jsou na příklad zřizována pro podporu místních podnikatelských aktivit.

Obvyklé cíle lokálních center:

- Rozvoj venkova a infrastruktury
- Zlepšení místní správy a samosprávy

- Vytváření pracovních míst a podněcování socioekonomického rozvoje
- Integrace relativně izolovaných komunit do národní nebo mezinárodní sítě, podpora obchodu s výrobky a službami
- Zprostředkování informací do oblastí, jako je zemědělství

Výhody práce v lokálních centrech:

- odpadá problém s izolací
- čas je přesně rozdělen na práci a odpočinek
- pomoc odborného personálu
- úspora peněz pracovníka (především za vybavení domácí kanceláře)

Nevýhody práce v lokálních centrech:

- pracovník má méně soukromí
- pracovník je vázán na provozní dobu centra
- nutno dojíždět do centra

Pro správné pochopení významu lokálních center je důležité srovnat některé aspekty homeworkingu a právě lokálních center. Jde

především o nebezpečí sociální izolace – jeden z největších problémů, se kterým se potýkají pracovníci na dálku. Největší izolací trpí pracovníci na dálku, kteří pracují převážně doma. Lidé pracující doma si odvykají na rizika obvyklá pro normální mezilidskou komunikaci. Jsou-li navyklí jen na počítačovou komunikaci, mohou postrádat instinkty potřebné pro běžnou komunikaci, a to může vyvolat pocit nespokojenosti nebo deprese.

Pracovníci na dálku mohou rovněž postrádat přechodnou etapu mezi prací a volným časem, která je u „normálních“ pracovníků jasně vymezena.

Tento handicap lze vyřešit právě lokálními centry, kde se pracovní proces přibližuje standardnímu pracovišti s jeho nevýhodami, ale i výhodami.

Určitou výhodou pro pracovníky doma může být neexistence konfliktů na pracovišti a více času stráveného s rodinnými příslušníky. Na druhé straně je pracovník doma ochuzen o mnoho sociálních kontaktů na pracovišti a může být stresován nepochopením svých rodinných příslušníků.

Mgr. Pavel Sládek, Ph.D., ÚZEI Praha 🌟

Pokračování v dalším čísle – homeworking, mobilní teleworking

Oslavy Svetového dňa potravín na Slovensku

Dňa 23. októbra sa v priestoroch štátneho podniku Agroinštitút Nitra a obchodného centra Mlyny uskutočnila národná oslava Svetového dňa potravín, ktorý si každoročne pripomínajú krajiny na celom svete.

Oslavy mali upriamiť pozornosť na národné špecifiká potravinovej bezpečnosti, a to aj v súvislosti s tohtoročnou témou **„Rodinné farmy: nasycujú svet a starajú sa o planétu“**. V prvej časti akcie si účastníci pozreli videofilm z produkcie FAO, vypočuli príhovory zástupcov rezortu, FAO a Agroinštitútu. Nasledovalo slávnostné vyhodnotenie súťaže

žiakov stredných odborných škôl v pečeni lístkového cesta. Odborným garantom súťaže bol Ing. Vojtech Szemes, CSc., jedna z najvýraznejších osobností slovenskej potravinárskej výroby. Ide o uznávaného odborníka, ktorý má zásluhu na výchove

cukrářských a pekářských odborníků a na zachování remeselných tradicí v SR.

Súčasťou podujatia bol aj poobedňajší „Malý trh“ v Obchodnom centre Mlyny, na ktorom sa konala prezentácia a predaj farmárskych výrobkov a potravín, vyhodnotenie víťazov detskej súťaže v kreslení na tému Svetového dňa potravín, poskytovanie informácií súvisiacich s výživou a poľnohospodárstvom.

zh

Národní soustava kvalifikací (NSK)

Národní ústav pro vzdělávání (NÚV) informuje o dalších schválených profesních kvalifikacích v oblasti zemědělství, lesnictví, zahradnictví, rybářství, potravinářství, vodní hospodářství, životní prostředí a zpracování dřeva (k 19. 11. 2014).

Seznam profesních kvalifikací, které byly schváleny MŠMT za poslední období v souladu se zák. č. 179/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a jsou zveřejněny v informačním systému NSK: www.narodnikvalifikace.cz

Dezinfektor ve službách	Montážník dřevostaveb	Pracovník výroby nálevů pro sterilovanou zeleninu a ovoce
Pracovník obsluhy bioplynových stanic	Průvodce přírodou (revize)	Pracovník výroby ovocných koncentrátů
Vedoucí bioplynové stanice	Samostatný skalník	Pracovník výroby ovocných pomazánek
Hodnotitel vína	Cukrář v restauračním provozu	Specialista poradenství a prodeje potravinářských surovin
Vinohradník – vinař (revize)	Operátor pasterační stanice	Vinař
Zemědělský poradce pro živočišnou výrobu	Operátor přípravy zákysů	Výroba knedlíků v potravinářství
Dopravce dříví	Operátor soloven sýrů	Diagnostik kanalizační sítě
Lesní technik taxátor	Operátor věžové sušárny mléka a odparky	Diagnostik vodovodní sítě
Lesní technik školkař	Operátor výroby tavených sýrů	Montér vnitřního rozvodu plynu a zařízení
Mechanizátor pro pěstební činnost	Operátor výroby másla	Montér vnitřního vodovodu a kanalizace
Mechanizátor pro výrobu sazenic v lesních školkách	Obsluha lisovacího zařízení ovoce	Topenář
Technik arborista	Obsluha zařízení pro konzervaci potravin zmrazováním	Vzorkař odpadních vod
Těžař dříví motomanuální	Obsluha zařízení pro konzervaci potravin tepelným ošetřením	Vzorkař pitné vody
Těžař dříví těžebně-dopravními stroji	Potravinářský dělník	Vodárenský technik telemetrie a automatizace
Údržba lesních cest (revize)		

Přehled schválených profesních kvalifikací po jednotlivých sadách je uveden a průběžně doplňován na webových stránkách NÚV: <http://www.nuv.cz/cinnosti/analyzy-trhu-prace-rozvoj-kvalifikaci-dalsiho-vzdelavani/schvalene-nsk>

Přehled profesních kvalifikací, které se vytváří v sektorových radách v roce 2014 lze najít na: <http://www.nuv.cz/cinnosti/analyzy-trhu-prace-rozvoj-kvalifikaci-dalsiho-vzdelavani/plan-tvorby-profesnich-kvalifikaci-na-rok-2014>

Přehled profesních kvalifikací, které jsou v procesu schvalování, lze nalézt na: <http://www.nuv.cz/nsk2/aktualni-stav-tvorby-standardu>
NÚV děkuje všem partnerům za spolupráci v oblasti dalšího i počátečního odborného vzdělávání.

Ing. Zorka Husová, Národní ústav pro vzdělávání

X. ročník Mezinárodní vědecké konference EDUCO

na téma

**DESETILETÍ VÝZKUMU VE VZDĚLÁVÁNÍ A DALŠÍ
PERSPEKTIVY V RÁMCI PŘÍPRAVY UČITELŮ
PŘÍRODOVĚDNÝCH, ZEMĚDĚLSKÝCH
A PŘÍBUZNÝCH OBORŮ**

30. 1. – 31. 1. 2015

TATRANSKÁ ŠTRBA

Školící zařízení MŠMT ČR

Zvou pořadatelské instituce: Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze, Katedra zoologie a antropologie FPV UKF v Nitre, Geologická sekce PŘF UK v Praze, Klub ekologické výchovy, asociace pedagogů a škol pro environmentální vzdělávání Praha.

Další informace a pozvánka i přihláška ke stažení www.ivp.czu.cz

Výstavy a veletrhy leden 2015

CELOŠTÁTNÍ VÝSTAVA POŠTOVÝCH HOLUBOV

2.–3. 1. 2015

Expocentrum Trenčín

NÁRODNÍ VÝSTAVA PSŮ

3.–4. 1. 2015

Brno – Výstaviště

MEDZINÁRODNÍ VÝSTAVA PSOV 2015

10.–11. 1. 2015

Agrokomplex – Výstavníctvo Nitra

INTERNATIONALE GRÜNE WOCHE

Mezinárodní výstava potravinářství, zemědělství a zahradnictví
16.–25. 1. 2015

Berlín, Německo

NÁŠ CHOVATEL 2015

9. středočeská výstava drobného zvířectva rozšířená
o celostátní speciálky klubů

17.–18. 1. 2015

Lysá nad Labem – Výstaviště

LAMMA

Výstava Sdružení výrobců zemědělské techniky Lincolnshire
21.–22. 1. 2015

Winthorpe Newark, Velká Británie

BETT

Výstava vzdělávacích technologií

21.–24. 1. 2015

Londýn

GAUDEAMUS PRAHA

Veletrh pomaturitního a celoživotního vzdělávání

27.–28. 1. 2015

Praha – PVA EXPO PRAHA Letňany

TERRATEC

Mezinárodní odborný veletrh techniky a služeb pro životní
prostředí

27.–29. 1. 2015

Lipsko, Německo

LEARNTEC

Mezinárodní veletrh a kongres profesního vzdělávání a IT
27.–29. 1. 2015

Karlsruhe, Německo

IPM

Mezinárodní veletrh rostlin, technických zařízení pro
květinářství

27.–30. 1. 2015

Essen, Německo

AGRO + MASHEXPO

32. mezinárodní veletrh zemědělské a lesnické techniky
28.–31. 1. 2015

Budapest, Maďarsko

DANUBIUS GASTRO

22. mezinárodní veletrh gastronomie

29. 1. – 1. 2. 2015

Bratislava – Incheba

V kuklenské veterinární škole se rozezněl zvon Křištof

V podzimních dnech uplynulo 130 let od chvíle, kdy se začala psát historie zemědělského školství v Hradci Králové-Kuklenách.

Kuklenští zemědělci investovali do vzdělávání svých potomků, aby získávali nové vědomosti a dovednosti pro modernizaci a rozkvět svých statků. Vznikla tak tradice, ve které pokračuje Střední odborná škola veterinární. Je to silná tradice, která zavazuje školu především do budoucnosti. Stejně tak, jako před 130 lety naši předkové, musí učitelé vzdělávat studenty s vizí jejich uplatnitelnosti v oboru, aby byli obohaceni a přínosem pro své zaměstnavatele.

Současná veterinární škola je určitě důstojným pokračovatelem zemědělského vzdělávání v Kuklenách. Rozkvétá do krásy nejen svým vzhledem a vybavením, ale především kvalitou vzdělávání studentů a jejich úspěš-

ností v praxi. Hosty pozdravila Ing. Ludmila Gočálová za ministerstvo zemědělství, které podporuje finančně i metodicky školní závo-
dy využívané školou a JUDr. Radmila Šulcová, vedoucí odboru školství Královéhradeckého kraje, který je zřizovatelem školy.

Studenti školy předvedli hostům nejen práci v odborných učebnách a středisku praxe, ale zaujali i krátkým filmem v angličtině s názvem „Trip to ZOO“, tedy návštěva ZOO, který natočili do soutěže studentských filmů v angličtině. Ve školní sýrárně a uzenářství připravili pro hosty ochutnávku vlastních výrobků.

Den oslav se stal příležitostí pro obnovení školního zvonu, který svým zvoněním provázel studenty i učitele několik desetiletí, než byl v 90. letech minulého století zcizen. Zvonění dává školnímu životu řád, i když dnes technika přináší jiné technologie zvonění. Návrat školního zvonu je symbolickým propojením s generací studentů, kteří školou prošli. Z vyprávění absolventů z roku 1952 škola zjistila, že zvon nesl jméno Křištof.

Zvon byl odlit zvonařem Michalem Votrubou v jihočeské vesničce Myslkovice a byl umístěn na původní místo ve vestibulu školy.

Ing. Bc. Hana Rubáčková, ředitelka školy ✿

Sanytrníci – zaniklé „špinavé“ řemeslo

„Při zápachu není vůbec důležité, odkud vítr vane, ale kam.“ (Lidová moudrost)

„Skutečnost není nikdy tak zlá jak vypadá.
Je vždy mnohem horší.“

(Patricie Holečková, autorka aforismů a epigramů)

Mohutně se rozvíjející řemeslná a později manufakturní výroba ve středověku a v počátcích novověku se vůbec nezajímala o zajištění bezpečnostních a hygienických podmínek svého podnikání a o problémy, jejichž řešení je dnes dané zákony a vyhláškami – jako je poskytování mycích a čistících prostředků zaměstnancům, hodnocení zdravotních rizik, měření zdraví ohrožujících faktorů v pracovním i venkovním prostředí, ochrana vod a ovzduší před znečištěním, nemoci z povolání či zdravotní dozor, představující ve svém souhrnu často „noční můru“ pro současné podnikatele.

Za průkopníka hygieny práce a sociálního lékařství je dnes považován italský profesor vnitřního lékařství na univerzitě v Padově Bernardino Ramazzini (1633–1714), který v roce 1700 uveřejnil jako výsledek dlouhodobých pozorování svoje hlavní dílo „Pojednání o nemocech umělců a řemeslníků“.

Jako první v historii medicíny v něm systematicky pojednal vedle prašných řemesel (pekaři, mlynáři, tabáčníci), řemesel, jejichž práce souvisí s vodou (lazebníci, rybáři, lodníci) také podrobně o nemocech tzv. špinavých řemesel (koželuhů, sýrařů, mydlářů, hrobníků aj.). Právě koželužství a jirchářství patřilo v té době mezi řemesla nezbytně doprovázená tak silným zápachem, že jejich dílny byly budovány často až za městem či osadou v blízkosti vodních zdrojů – byť si tehdy právě se znečišťováním vodních toků a ovzduší nevábny pachy nikdo příliš hlavu nelámá. Přitom kůže (surovina stažená ze zvířat), usně (koželužsky zpracovaná kůže), jirchy (jemné kůže) a kožešiny představovaly základní materiál pro řadu dalších řemesel – obuvníky, kožešníky, sedláře, brašnáře, řemenáře, rukavičkáře a další příbuzná zaměstnání.

Mezi méně známá, avšak super zapáchající historická řemesla, patří také „sanytrníci“, zabývající se přípravou surového krystalického dusičnanu draselného (archaicky ledku, salnitru, sanytru – z latinského spojení sal nitrum neboli sůl dusíku), představujícího základní surovinu pro výrobu černého střelného prachu – směsi mletého ledku, síry a dřevěného uhlí (na výrobu jednoho kilogramu střelného prachu bylo potřeba tři čtvrtě kilogramu sanytru). Hojně se také využíval ve směsi s chloridem sodným (kuchyňskou solí) k přípravě „rychlosolí“, která slouží (dodnes) k nakládání masa do slaného láku před uzením.

Tato draselná sůl kyseliny dusičné (byla známa od nejstarších dob alchymistům, kteří ji vyráběli přirozeným tlením organické hmoty, zvláště živočišných zbytků a moči) představuje dnes standardní výrobek chemického průmyslu. Řadu století se však jako vzácná strategická surovina získávala extrakcí z nitrozní půdy a následnou krystalizací. Nejvhodnějším materiálem pro práci sanytrníků byly hlíny, omítky a nánosy z podlah a zdí chlévů („bílé květy“), latrín, hnojišť a podobných míst, zbytky z kuchyně, mokré seno a mršiny. Při provozování svého povolání měl sanytrník zvláštní privilegia. Mohl například bez omezení ze strany majitelů vstupovat do všech jejich sklepů a hospodářských stavení, a nikdo ho zde nesměl rušit. Ti to mnohdy zneužívali k nekalým praktikám.

Pokud poptávka v časech válek nestačila, byly zřizovány tzv. plan-táže – asi metr hluboké jámy nebo hromady živočišných a rostlinných odpadů smíšených s omítkou, jílem, vápnem a popelem, zalévané močí, hnojůvkou a dalšími výkaly. Před deštěm chráněné „zrály“ pomalu asi tři roky a poté se vyluhovaly vodou, získaný výluh se vyčistil od špíny, poté odpařoval a nechal vykristalizovat na surový ledek různé kvality.

Ačkoliv šlo o specializované, patrně prosperující řemeslo, velkého společenské uznání nemělo. Práce s tlejícími zbytky lidem nevoněla ani ve středověku. Například v rámci studia zaniklého chemického průmyslu na severním Plzeňsku byl nalezen v celém regionu matrikou zachycený jediný Šimon „sanejtrník“, žijící v 80. letech 17. století v obci Holovousy na Chříčsku. Více méně odpornou zajímavostí je skutečnost, že mimo čichu sanytrníci posuzovali kvalitu své suroviny na základě „odborných“ zkušeností empiricky – jejím ochutnáváním (!). Sanytr má totiž výrazně chladivou chuť.

Jen pro úplnost, s nepříjemným zápachem surového sanytru se mohli setkávat i obyvatelé velkých měst. Dnes národní kulturní památka, Anežský klášter v Praze, byl v roce 1782 za vlády císaře Josefa II. zrušen. Od té doby postupně chátral. Sloužil jako chudobinec... a dokonce jako továrna na sanytr. Ulici v Židovském Městě poblíž dnešního Rudolfiny se říkalo Sanytrová podle obrovských hald páchnoucího sanytru, které dosahovaly až do výše třípatrových domů a byly zde od 16. do počátku 19. století.

Dr. Ing. Bohumil Tesařík, Kaznějov ✨

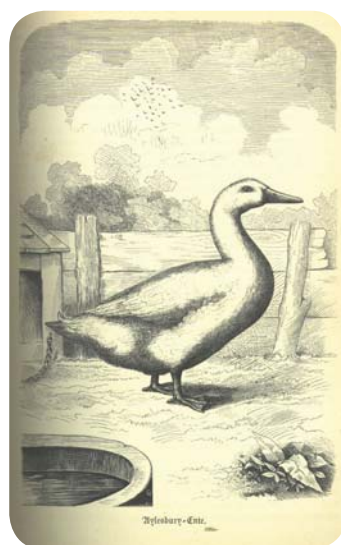

„Držíváme husy za zvířata hloupá“

... píše ve své knize z roku 1864 v té době známý český zemědělský organizátor a publicista Jan Hostivít Hušek (1815–1872). Podobné invektivy na adresu hus najdeme v literatuře před ním i po něm. Kdo první přišel s touto charakteristikou husy, se zřejmě vypátrat nepodaří. Daří se ovšem najít řadu meditací na toto téma.

Zajímavou úvahu můžeme najít například v Živě, prvním to českém přírodovědeckém časopise, založeném slavným Janem Evangelistou Purkyněm. V druhém ročníku (1854, s. 353–360) v nepopisném článku (patrně z pera spoluredaktora Jana Krejčího (1825–1887) profesora geologie a mineralogie, ale také velkého příznivce zemědělství – mimo jiné usiloval o záchranu zemědělské školy v Rabíně) se tvrdí, že za všechno může zřejmě zdomácnění, domestikace. Zatímco tento proces „u jiných zvířat duševní schopnosti výše vyvinul, měl u husy zrovna opačný výsledek“.

Divoká husa je údajně „vzorem chytrosti“, starost o potravu ji nedovoluje z pohodlnosti, zlenivět. Naproti tomu husa domácí, „zvláště je-li na krmlíku, jen k zabítí a snědení určena, jest zase vzorem hlouposti“. Stihl prý ji stejný osud jako ovci. Ta také na svobodě, ve svých skalách, je údajně rovněž jedno z nejchytřejších zvířat. Ale v chovu domácím, tedy „v otroctví“, ztratila všechnu „svou přirozenou odhodlanost a sílu“, stala se postupně „trpělivou a hloupou“! Husí „přirozené nadání“ bylo neúprosně potlačeno, je to jakýsi „pěší jezdec“, či „lodník na suchu“. Dokladem toho má být chůze, celkové vzezření i chování: „...na široké ploutevní noze kolíbá se ztučnělé tělo, krk se zdvíhá zpříma vzhůru, oko se dívá tupě ku předu, i šedá barva se zvrhla v bílou“. Je-li pronásledována, neví si rady, kulhá vpravo i vlevo „káhajíc a padajíc, ztěžka rozvírá křídla i nemotorně jimi klátí, neboť nemá síly, aby se do povětří povzněsla“.

Jakmile „aspoň jakési svobody požívá“, třeba na pastvině, záhy ožijí „ušlechtilější stránky její povahy: napasouc se do vůle vyvádí rozličné kratochvíle; tu se zdvihne najednou a s jásáním do blízkého rybníka zapadne. Tu se v těsný chomáč shlukne a veselým štěbetem vzájemně se vyrazí.“ (Toto štěbetání si prý „vtip národní“ vykládá takto: mladé husy prozpěvují: „my jsme hezké panenky, my jsme hezké panenky“...,

ty starší pak „my také byly, my také byly“ a houser k tomu dodává „už dávno, už dávno!“)

Ve flegmatické povaze ukryto je i dost odvahy. Starší jedinci statečně brání

ostatní. „Psu neb chlapci, jenž se k husám blíží, běží ihned starší husy vstříc, bráníce stádo nataženým krkem a syčením, ba i sokol a liška musí nezřídkda nárazu housera ustoupiti.“

Nelze přehlédnout, zdůrazňuje autor této úvahy, že husa vzdor své údajné hlouposti „celému světu učenému až donedávna jediný prostředek poskytovala“, jak sdělovat poklady vědecké od věku k věku. „Kde by byla sláva hrdinů, kdyby husa neposkytla dějepisci nadšené péro? Jak by se mohla tklivá mysl v písni a hravé obraznosti básníka kochati, kdyby pérem pomíjivé zvuky a podoby se neupoutaly? Kdo by ustanovil pochybnou mez majetku a práva, kdyby se ostřím péra nehájilo a neurovnalo?“ Husa tedy, ač zhlouplá, zaslouží uznání a ochranu. „Pročež dokavád tvým brkem psáti budu, nezištný dobrý ptáku, hájiti tě budu před utrhači a šířiti tvou chválu“, slibuje pisatel na závěr své úvahy.

Proti tomu, že „držíme husy za zvířata hloupá“ protestuje i samotný J. H. Hušek: „Husy nejsou tak hloupé, jak o nich soudíme; zdaleka poznají svou pasačku neb opatrovkyni a vítají ji křikem; znají dobře svá obydlí a sami doň chodějí. Obveselují se mezi sebou rozmanitým štěbetáním, při čemž dobře pozorovati jest jak svoji radost, žalosti, strach i podivení na jevo dávají.“

Nad touto nelichotivou pověstí husy se pozastavuje i slavný německý zoolog a cestovatel Alfred Edmund Brehm (1829–1884) ve svém díle Život zvířat: „Jest těžko říci, proč byly husy jako hloupé pomluveny, vždyť každé pozorování poučuje o opaku. Všechny druhy bez výjimky náleží mezi opatrné a plaché ptáky; shromáždí-li se v hejna, vystavují strážce. Dovedou rozeznávatí lovce a všechny jim nebezpečné lidi přesně od rolníka nebo pastýře. V zajetí se

brzo přizpůsobí změněným poměrům a brzo zkrotnou. Samec zachovává své samici neporušenou věrnost, nepomáhá sice seděti, ale vodí mláďata a střeží celou rodinu.“

K tomuto tématu se vyjadřuje i Bohumil Bauše (1845–1924), ve své době uznávaný přírodovědec, středoškolský profesor v Jindřichově Hradci, v Německém (v dnešním Havlíčkově) Brodě, Táboře a Praze, v letech 1883 až 1896 starosta Klubu přírodovědeckého v Praze.

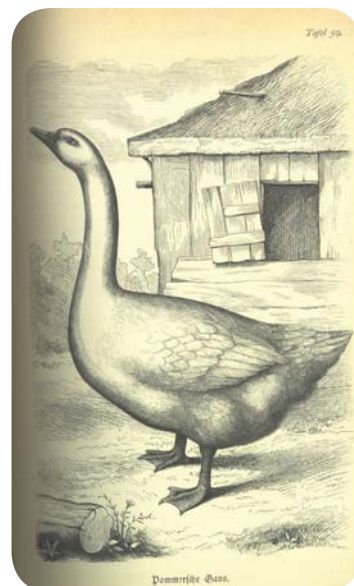
Když přemýšlel nad tímto tématem (publikace z roku 1907, 1920) vychází mu, že by bylo spravedlivější užít označení „chytrý jako husa“! Kromě argumentů uváděným Brehmem, nabízí jako důkaz „značné intelligence“ hus i některé kuriozity. Například v jednom venkovském městečku budila prý všeobecnou pozornost husa, která jakmile uslyšela obecního vyvolavače zvonit, ihned opustila hejno, postavila se s nataženým krkem do kruhu posluchačů a pozorně s nimi naslouchala. Takto, jemu v patách, absolvovala celý jeho okruh. Existovaly údajně i husy, které se naučily slepého vodit, či dokonce rožněm otáčet.

Za pozornost jistě stojí i příklad, který uvádí prof. Zdeněk Veselevský ve své zajímavé knize z roku 1992 pod názvem Chováme se jako zvířata? Profesor Konrád Z. Lorenz (1903–1989) německý biolog a zoolog rakouského původu, profesor univerzity v Mnichově a Münsteru, nositel Nobelovy ceny za studium chování zvířat, měl prý husu, která se při chůzi po schodech v jednom místě lekla. Tato zkušenost se jí tak zafixovala, že ji denně na daném místě znovu a znovu prožívala. Když jednou večer tento rituál zapoměla provést, vystrašeně se vrátila až pod onen schod, udělala obvyklé pohyby a pak teprve pokračovala v další cestě.

Ani v dávné minulosti, jak mnozí připomínají, se husy nechovaly jako zvířata hloupá. Jinak by se asi těžko staly předmětem zájmu umělců starého Egypta, Řecka, Říma. Nebo snad Siciláné by si také zdobili své mince symbolem hlouposti? Chování hus při

památne záchraně římského kapitolu – snad i při hledání Martina Turonského – jim dává rovněž vynikající vysvědčení. (Mimochoodem: na tyto mimořádné schopnosti hus si za druhé světové války vzpomněli Angličané a používali jich jako strážců v Malajsku.) Podle J. Pokorného (1976) či Dmitrijeva (1991) se značným úspěchem využívají hus i výrobci velmi žádané skotské whisky, ohrožované ve skladištích zloději. Nasazují údajně 50 hus jako stálou hlídku. Jejich směna trvá 8 hodin a osvědčují se údajně lépe než všechna jiná poplašná zařízení. Od doby, co konají v palírně službu husy, neztratila se prý jediná láhev whisky.

Husa se „vzná“ i v botanice. Kupříkladu „husy kráčí mezi lupinou a svědomitě spasou všecken pýr, ohnice a jiného plevelu a samotné lupiny se údajně ani netknou. Stejným způsobem se dá vyčistit i porost seradelly (ptačí nohy), který se v první fázi vyvíjí ještě pomaleji, takže je plevellem značně ohrožován. „Ačkoliv listy seradelly jsou velmi jemné, přece se jich husa ani netkne, nanejvýše, že nějaký lístek ukousne, a to patrně omylem.“ Další rostlinou, které se husy vyhýbají, je údajně též bílá hořčice...

Zkrátka těch, kteří nabídli důkazy o chytrosti husy je hodně, nerosovatelně víc než těch druhých. A přece je to stále málo! Pomluvy, jak se zdá, se drží dlouho – nejen u lidí?

-fn- ❀

*Všem našim milým čtenářům
– od Stříbra po Michalovce –
přejeme pěkné vánoční svátky
a děkujeme
za jejich celoroční přízeň.*

Redakční rada

Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie v Humpolci

Ing. Ludmila **Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR

Ing. Petr **Hienl**, Místní akční skupina Mladá Vožice

PhDr. Aleš **Hradečný**, Praha

Ing. Zorka **Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha

Ing. Emil **Kříž**, Ph.D., Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha

doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno

Ing. Václav **Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR